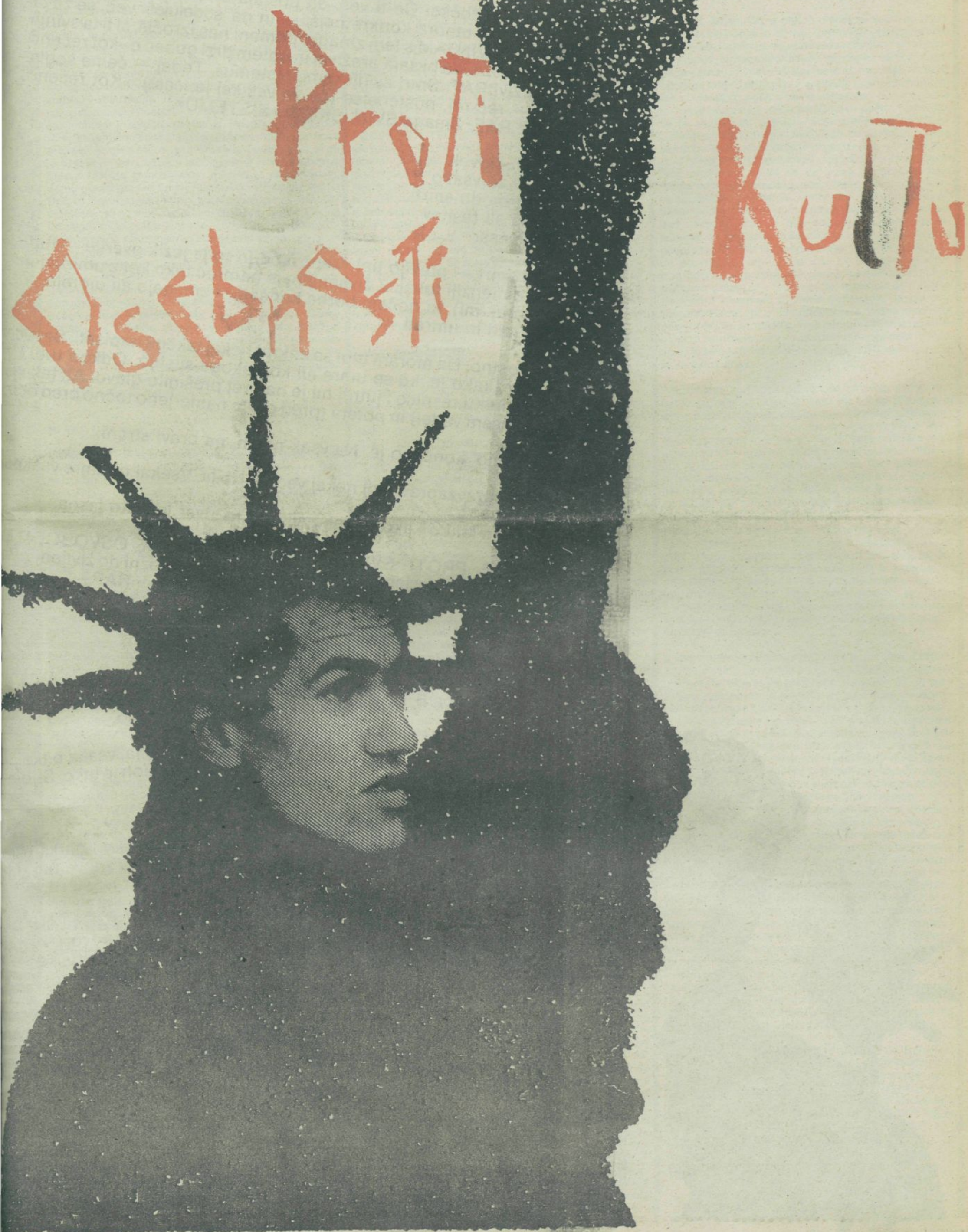

TRIBUNA

SVILKA 3, LETNIK XXXIV,
PREK, 20. 11. 1984, CENA 25 DIN

TOVARNA

OTROŠKIH VOZIČKOV

NESTO V VODNIKI

Seveda je tle' na točka: Če ti veš, da postaja z vsako svinjsko zmago konkretni namen umora konkretnější — in ne sodeluješ več, se zaveš, daš tem SVINJAM s tem zmago, pomeni nas izročiš, si ti ta svinja, ki cepi in obkroža, da bi sam preživel in potem drži gobec o »kot rečeno: praksi. Naj živi RAF. Smrt svinjskemu sistemu«. Tedaj — če ne sogla- duješ več — reč raj, poštenjše (če še veš kaj je: čast): »Kot rečeno: živim. Dol z RAF. Zmaga SVINJSKEMU SISTEMU«.

Ali svinja ali človek
Ali preživeti za vsako
ceno ali borba do smrti
Ali problem ali rešitev
Vmes ni ničesar

Zmaga ali smrt — pravijo tipi vsepovsod in to je jezik gverile — tudi v majčkeni dimenziji tukaj: Z življenjem je namreč tako kot z umiranjem: »Ljudje (torej: mi), ki nočejo borbe končati — zmagajo ali umrejo, na- mesto zgubiti in umreti.«

Precej žalostno. Da moram tebi še enkrat nekaj takega napisati. Seveda tudi ne vem, kako je, ko se umre ali ko nekoga slistijo. Odkod tudi? V nekem trenutku resnice zjutraj mi je najprej prešinilo glavo: Ah tako je to (sej še nisem vedel) in potem (pred cevjo namerjeno točno pred oči).

No ja, vseeno, končano je. Na vsak način, na pravi strani.

Ti bi moral pravzaprav tudi nekaj vedeti. No ja. Vsekakor umre vsakdo

Vprašanje je lahko kako in kako si živel in stvar je čisto jasna:

BORČ SE PROTI SVINJAM kot ČLOVEK ZA OSVOBODITE
ČLOVEKA: Revolucionarno v borbi — pri vsej ljubezni do življenja: Z ničevalno do smrti. To je za mene: služiti narodu — RAF.³

Edino kar šteje je borba — zdaj, danes, jutri, žrl ali ne. Kar zanima je, boš ti iz tega naredil: Skok naprej. Postati boljši. Iz izkušenj se uč Točno to je treba iz tega narediti. Vse ostalo je govno.

BORBA SE NADALJUJE. Vsak nov fight, vsaka akcija, vsaka bitka p naša nove izkušnje in to je razvoj borbe. Se razvija sploh le tako. Subje tivna stran dialektike revolucije in kontrarevolucije:
»Odločujoče je, da se razume učiti.«

Z borbo za borbo. Iz zmag, iz kiksov, iz porazov. To je zakon marksizma. Boriti se, podleči, še enkrat boriti se, zopet podleči, se znova boriti i tako dalje do končne zmage — to je logika naroda. Pravi stari¹.

Vsekakor: »Materija«: Človek ni nič kot materija, kot vse. Celi človek Telo in zavest je »materijalno«, materija in to kar človeka tvori, kar je njegovo svobodo — je, da zavest materijo obvladuje — samega sebe in zunanjo naravo in pred vsem: lastno bit. Ena stran Engelsa: kristalna čista. Toda gverila se materializira v borbi — v revolucionarni akciji, in sicer: brez konca — ravno: borba do smrti in seveda: kolektivno.

To ni stvar materije, temveč politike. PRAKSE. Kot ti praviš. Slej ko pre stvar. Danes jutri in tako naprej. Včeraj je bilo. Kriterij tudi, toda predvsem STVAR. Kar je — zdaj — leži najprej pri tebi. GS² še zdaleč ni končana.

In borba ne preneha nikoli.

Toda

Prevod iz zbornika „texte der RAF, Ueberarbeitete und aktualisierte Ausgabe 1983“ (predelana in aktualizirana izdaja 1983).

SD

1 — Mao Ce Tung
2 — Gladovna stavka
3 — Rote Armee Fraktion — teroristična skupina, ki je delo v Zvezni Republiki Nemčiji v prvi polovici 70-ih let (A Baader, Ulrike Mainhof)

PROTI

KULTU

OSEBNOSTI

Iz pepela političnih bitk vstajajo novi heroji, katerih moralne zmage se kujejo v nove mite. Stari heroji so zbledeli, ko so se podirale iluzije o gospodarskem čudežu in na trgu političnega herojstva je cena starim revolucionarjem tako padla, da je proizvodnja novih mitov nujna za vse špekulante, ki hočejo razsvetliti ljudstvo. Obujanje herojskih tragičnih epov v času, ko je individuuum kot nosilec spopada z totalnostjo občega zbrisan v abstrakcijo, v kateri se zgubijo še zadnji drobci izkustva neidentičnega s postvarelim, degradira tragični moment v spletkarsko farso. Povoženi od zgodovine, ki je niso reflektirali, zasijejo na nebu kot nove zvezde. Herojski patos vprašanja za ali proti Janši, ki ga je Šetinc jr. povzdignil v edinega in s tem tragičnega heroja bitk za samostojnost mladinske organizacije, bomo pustili glodati tistim, ki vedno in vobče pizdijo na Državo. Seveda nad Državo, kot si jo ta pizdunski redukcionizem, ki v svoji teoretski jalovosti zvede vse na Edinega, z vso teatraličnostjo mora predstavljati. Bulvarski pristop poosebljenih štorij, nam smrdi, niti se ne bomo trudili podati telekovsko objektivnega poročila o dogodkih, ki ga je vkup spravil, s strani komisije za SLO in DS pri RK ZSMS evidentirani kandidat za glavnega urednika Mladine, novinar Marko Jenštrle. Naj konec koncev analiziramo kongresne dokumente in iz tega ocenimo kam je prišla ZSMS, kar predlaga sam Janez Janša (glej Mladino z dne 8. november 1984, KAM JE PRIŠLA ZSMS?). Toda evforično sprejeti kongresni dokumenti so bili rezultat nečesa, in jih kot takih ne moremo vzeti za izhodišče analize, da bi poizkušali reflektirati tisto nekaj, ki pride do svojega pojma prav v teoretski zasnovi teh dokumentov.

NI VEČ UPANJAJ!

PUNK ne kot glasba, temveč širše, kot gibanje mladih je bil najbolj radikalna oblika, v energiji radikalnega odpora izražena oblika odpora do krasne nove družbe, ki se je oplajala z iluzijami neke potrošniške perspektive, osnovane na ekonomiji, ki ji je bil kvazi napredek garant obstoječih političnih razmerij med različnimi frakcijami. Naboj, ki ga je to gibanje nosilo v sebi, je brezkompromisno razfukal patriafhalno idilo, v kateri so bili »mladi samoupravljalci potisnjeni na rob družbe, ki si je umišljala, da se je o vsem dogovoriti brez refleksije, s katere pozicije kdo govori. Smrdelo je po razkrajajočem in vse bolj je zmanjkovalo sredstev, ki bi ideološkim parfumom dala neko podlago. ZSMS, kot tista organizacija subjektivnih sil, ki naj bi v sistem odločanja vpeljala kar najširši krog mladih, česa takega v anemičnosti svojega voluntarizma in brezteoretskem pragmatizmu diamatskih idealov skojevstva ni bila sposobna. In družbena situacija, na kratko povzeta z abstraktnim izrazom »križa«, je praktično omogočala samo dvoje — ali radikalizacijo in teoretsko osmislitev, podlago delovanja te organizacije ali kastrirano vzvišenost »od mladih popolnoma odtujenega foruma«. Izpraznjenost voluntarizma, ki je v vsaki, kakršnikoli že akciji, videl dejanje subjektivnega spreminjanja obstoječega se je lahko likvidirala samo z uvidom v objektivno determiniranost, ekonomsko vpetost, znotraj katere je šele možna akcija revolucionarnega subjekta. Na nivoju teorije to pomeni, da je bilo treba razbiti iluzije birokracije o njeni izvetosti iz produkcijskega procesa, ki na ravni političnega transcendirajo v totalitaristične iluzije taiste birokracije, da upravlja s produkcijskim procesom. Treba je bilo dokazati ravno obratno, da sam produkcijski proces permanentno vzpostavlja birokracijo kot vladajočo frakcijo.

Prav ta refleksija je omogočila spremembe v republiškem vodstvu ZSMS, spremembe, ki jim lahko brez lažne pompoznosti rečemo zgodovinske. Kajti sprožile so proces, ki je demitologiziral ne samo mladinsko organizacijo, ampak to družbo samo. Proces pravim in s tem mislim nekaj več kot zgolj v teoriji in filozofskih glavah razkrinkane ideološke mehanizme, oblasti, razkrinkavanja, ki zdaj fetišizirajo samo formo, za katero se zdi, da so tako radikalno opravila. Tem stalno uhaja v dokazovanju družbene posredovanosti individualnega, da postane sam pojem družba, če ga ne razumemo iz družbenih produktivnih sil, ljudem ravno tako zoprsavljen fetišiziran princip, kot so to »narava, okolje in surovine« (Lukacs).

Nosilec tega procesa pripada zgodovinska zasluga za ta premik in cena, ki jo je zahtevala zgodovina ni bila ravno nizka. Konstelacija družbenih razmer je silila republiško vodstvo ZSMS v radikalno pozicijo, ki se je je bilo treba okleniti z vso silo, da se je sploh lahko postavila nasproti prevladujočim praksam političnega delovanja. Ves ta proces se je pokazal tudi navzven — sam imidž četrtega nadstropja na Dalmatinovi, kjer so prostori RK ZSMS, je izgubil okostenelo vkleščenost birokratske zapetosti.

Celo tisti, ki vedno in vobče pizdijo nad Državo, so ob splošnem pizdarjenju nad »glavnimi ideološkimi aparati Države« — Partijo, sindikati, SZDL in na ZSMS kot tako, z določenimi simpatijami in zavezništvom gledala na progresivne strukture v ZSMS kot na političnega mecenarja, ki sicer kot neenak med enakimi ne more storiti kaj drugega, kot da jim daje moralno politično podporo in pomaga pri organiziranju »alternativnih projektov«. Bolje išta nego ništa, toda distanca v funkcioniranju med mladinsko politiko in »alternativo« je ostala konstantna, če odštejemo osebne stike. IN NIKOLI NI BILA PODVRŽENA TEORETSKI ANALIZI, kar vse bolj absolutizira razliko med »MLADINSKO POLITIKO« in praktičnim početjem mladine, ki postaja iz izrazito družbenega in tako že političnega, čeprav negativno vse bolj bornirano v razcapano pozo idividua. V pogojih, ko je bilo treba stalno dokazovati, da nisi proti revoluciji in samoupravljanju, se je radikalna drža tistih, ki jim gre največ zasluga za obrat, metamorfozirala v izpraznjeno papagajsko pozo pri njunih epigonih. In noben radikalizem, noben pogum, ki hoče nadomestiti praznino v miselni refleksiji, ne more zadržati radikalnega naboja, nasprotno, izprazni se v brezsmiselni žrtvi tistih, ki so slepoto principov razglasili za politični pogum. Fanfare kulta osebnosti pa v žalni koračnici naznanjajo pokop upanja, da je še mogoče kaj spremeniti. Zastavlja se vprašanje revolucionarnega subjekta.

PROTI EPIGONOM!

Vprašanje subjekta je po tistem, ko se je šlo v teoretično analizo objektivnih družbenih pogojev, ostalo odprto. Čeprav so najboljši predstavniki novega duha v ZSMS v praksi šli daleč čez omejenost svoje teoretske pozicije, omejenost, ki ni rezultat individualne miselne nesposobnosti, pač pa družbenih razmer v katerih je nastala, je to vprašanje postalo rakasta rana ZSMS, ki se je kot celota poizkušala izvleči iz svojih dolgoletnih praks. Kljub radikalnemu duhu, ki je vel z republiškega vodstva in za sabo vlekel željo po spremembi, pa razumevanje objektivne vpetosti slehernega političnega subjekta ni doseglo niti občinskih nivojev. In tudi ne bo, dokler se bo neposredno, brez posredujoče funkcije zavesti, razlagala vsa »družbena nadzidava« neposredno iz ekonomske platforme.

Če bi mladinsko vodstvo kar v principu vso svojo prakso deriviralo iz teorije, potem bi konsekvntno temu nujno moralo pristati na teorijo nove avantgarda, »mlade partije« itd. Vendar je intuitivni moment prakse kot presežek nad teorijo vodil prav v nasprotno, v koncepcijo frontnosti, ki jo je evforično podprl tudi kongres. Toda, teoretično je koncept frontnosti še popolnoma nedodelan, saj na vprašanje kdo je subjekt spremembe odgovarja s frazo »vsi mladi«, kot da gre za skupek posameznikov. Stvar se s tem, da se te mlade razredno opredeli kot razredno kategorijo, samo zamegli, dokler razrednost sama predpostavlja skupek individuumov, ki ima v najboljšem primeru skupno ekonomsko podlago. Prav ta nasprotja, ki se izražajo v kongresnih dokumentih, so gnala vodstvo ZSMS v tisto kar samo ni hoteli biti. Frontnost je še daleč od tega, da bi bila teoretično dodelana.

TODA EPIGONOM JE BILO VEDNO VSE JASNO!

Janez Janša v Mladini zapiše: »Stari praksi je stala nasproti teoretično dodelana zasnova frontnosti (podčrtal A. K.) mladinske organizacije, ki bi morala polagoma prevladovati tudi v delu organizacije. Vendar se je že ob prvih dejanskih poskusih navidezno enotna »kongresna fronta« razcepila v dve liniji. Prva, podprta z inercijo klasičnega mladinskega aktivizma, pa tudi z nemajhnomo pomočjo nekaterih sil v drugih subjektih izven ZSMS (podčrtal Janez Janša), je vztrajala pri delu po receptih, pri politiki manifestacij, seminarjev in pri sektašenju do posameznih delov mlade generacije.

Druga pa je vztrajala pri kongresnih izhodiščih...« (Mladina isto)

Predpostavka, da je v kongresnih dokumentih vse jasno, oziroma, da so enostaven, črno bel kompromis med slabim starim, ki ga je treba zavreči in naprednim novim, ki ga je potrebno razviti naprej, je temelj na katerem padejo Janša in kompanija, ko poizkušajo narediti nasilen rez med pozitivnim in negativnim, kot da sta to dve ločeni celoti. Obe liniji, tako prva, ki v slepi zvestobi črki zapada v revolverske duale na ravni visoke politike, kot druga, ki se je zaradi izčrpanja energije radikalizma začela vračati v stare vode, izhajata iz iste nereflektirane osnove in sta si v nasprotju le na videz, saj krepita nikoli v celoti odpravljeno staro prakso. Seveda je Janši v trenutnem spopadu, v katerem se je šlo za to, da se še naprej zagotovi pozicije njegovim somišljenikom še kak potrebno, da prikaže vso stvar kot napihnjeno nasprotje stare prakse, ki jo po njegovem prakticira samo druga stran.

ZASLEPLJENOST RADIKALIZMA

Ni toliko važno, kaj si nekdo o sebi subjektivno misli, važno je, kaj počne in ob vsej frontnosti, ki je bojda tako teoretično dodelana, ob vsem zavzemanju za alternativna gibanja, za demokratizacijo odnosov ZSMS in v družbi je Janša, in velika večina ostalih, ne glede na to, iz katerega tabora prihajajo, na letošnji mladinski politični šoli v Mariboru počela ravno nasprotno od tistega, za kar se je zavzemala in kar je mislila da počne. Namesto, da bi zadnji dan politične šole potem, ko so se na življenjskih in kritičnih diskusijah po sekcijah odprla številna ključna vprašanja te organizacije, mladi, ki so v delu sekcij aktivno sodelovali vsaj poizkušali izpostaviti tiste probleme, ki so se jim zdeli ključni in tako neposredno sintetizirati posamezne zaključke, si je velik del vodstva že s samim konceptom plenarnega zasedanja poizkušal prisvojiti tipični birokratski monopol nad sintezo. Tako je bila diskusija blokirana z namenom, da se plenarno zasedanje izrabi za predvolilne govore evidentiranih funkcionarjev. Paradoksalno je to, da so najbolj vneti gorečniki za demokratizacijo, frontnost itd., s svojim početjem preprečili kakršnokoli demokratizacijo in s tem minirali frontnost že s svojim nastopom, v katerem so potem s citati tov. Tita podprta zavzemanja za oprte kandidatne liste služila samo kot pesek v oči večini mladih. Ti so demokratičnost razumeli samo še potem, kdo se bolj zavzema za odprte liste, niso pa se mogli vprašati o pogojih za demokratizacijo, ki so bili izigrani.

Zavzemanje za mlade potem, ko jih tvoje lastno ravnanje potisne na pasivno, objektivno vlogo gledalca ni samo prazna retorika, ampak nereflektirana pozicija izpraznjenega radikalizma. Naj spregovori sama zase: »Morda je poročilo (Poročilo RK SZSM o uresničevanju usmeritev 11. kongresa ZSMS v obdobju 1982-1984, — op. A. K.) res premalo perspektivno, toda zaskrbljuje dejstvo, da poročila ni kritiziral skoraj nihče v sami organizaciji, medtem, ko je bilo na aktivu komunistov in na skupni seji z IO P RK SZDL cel kup konceptualnih pripomb.« (Mladina, isto) Radikalni pokloni imajo vplja, da je ni. Na osebnem nivoju je to tragedija, tragičija načelnega človeka, ki je imel pogum rušiti relikvije samoupravnega socializma. In banalna in umazana usluga je iz tega delati mit, nov kult osebnosti, iz katerega se dela kapital ne samo za obračun z mediokritetskim karierizmom, strahom pred vsem novim, teoretsko nesposobnostjo, ampak predvsem s tistim, ki se kritično vprašuje o razpoki, prepadu med subjektivno željo in represijo objektivnega.

V insceniranem spopadu politične farse ZA ALI PROTI JANŠI, je skrb za neoblateno ime radikalizma dejansko poizkušala likvidirati predvsem tiste sile, ki so poizkušale reflektirati teoretske in praktične relevance nekega procesa v ZSMS, ki se je iz kritičnega spopada z obstoječim iztekel v prazno pozo. Kapital iz tega pobirajo tisti epigoni, za katere pomeni odgovorno politično delo predvsem čevkanje in otesanje gobca na vseh ses-tankih, v katere je v tej politični mašineriji vpeta ZSMS, ne glede na to, ali imaš kaj vsebinskega povedati ali ne; važno je, da vedno in vobče zastopaš radikalne pozicije mladinskega foruma nasproti ostalim forumom. Važna je poza. Kdor se dotakne monopolov znotraj ZSMS, ta naj jih upravičeno dobi po gobcu. Kajti tudi za mladinski forum velja, da jih je v njem malo, da morajo držati skupaj, če nočejo, da jih sovražnik popolnoma likvidira. Kdor mi očita, da sploh ne omenjam tega, da so ostali forumi, čeprav vsebinsko upravičeno, kot se zdaj trdi v vodstvu ZSMS? postopali po nedemokratični, nesamoupravni poti, naj si prebere Mladino ali Teleks. O tem je tam dosti govora, zelo malo pa o tem, da so nekateri v vodstvu ZSMS, predvsem najbolj odgovorni, že dolgo vedeli o vsebinski, v analizi stanja sil v tem političnem trenutku utemeljenih pripombah, ki so jasno pokazale, da ni več tiste družbene klime, v kateri bi se radikalizem v nedogled učil na lastnih kiksih. Še posebej, če svojih napak ni sposoben samokritično reflektirati. Ne enim, ne drugim, ne radikalom ne konzervativcem ni bilo v interesu, da se o teh analizah in pripombah razpravlja, saj bi razprava sama demitologizirala njihovo pozicijo.

Črno belo glédanje na frakcijske spopade znotraj ZSMS stvari še naprej mitologizira, saj je to v interesu tistih, ki drugačne refleksije tudi niso sposobni. Če vam je miselni napor, filozofsko preseravanje, v tem članku odveč, berite še naprej poceni zgodbe in uživajte. Predvsem v pizdenju. Pizdite povsod, nad Partijo, nad Državo itd. To je postalo poceni in udobno.

Andrej Klemenc

TUJI ŠTUDENTI V SLOVENIJI

»...Ne, vem da to ni moja domovina, ne počutim se enako kot v moji domovini, počutim se kot tujec.«

Tuji študenti v Sloveniji se počutijo kot tujci, razlikovanje med vaše in naše jim je jasno. Vsi se zavedajo začasnosti svojega bivanja v Sloveniji. Na splošno je večina zadovoljna s svojim bivanjem in študijem v Sloveniji.

Ti študenti, ki prihajajo (v glavnem) iz različnih afriških in azijskih dežel, bi se radi kasneje spet vrnili v Jugoslavijo kot turisti in strokovnjaki.

»...Z veseljem bi prišel v Jugoslavijo, da bi srečal svoje bivše sošolce.«

Od šolskega leta 1959/60 so stalno prisotni v slovenskem prostoru. Na začetku se je nanje v široki javnosti gledalo kot na nekaj »ekzotičnega«, kot na čudo narave za naše oči. Veliko ljudi se je obračalo za »temi čudnimi človeškimi bitji«. Veliko ljudi, ki niso poznali dovolj niti svoje dežele, kajti šele afriških in azijskih, so jih, posebej Afričane, izenačevali z »ljudožerci, Tazanom, džunglo« in temu podobnim.

Maloštevilni vici, ki krožijo med ljudmi, še danes vzbujajo takšne misli.

Prve generacije tujih študentov so že dolgo v domovini, a se primeri, da v Slovenijo prihajajo tudi njihovi otroci, da živijo in študirajo tam, kjer so oni pred dvajsetimi leti.

Tako nekako v pozitivističnem smislu bom začel pisati o populaciji tujih študentov v Sloveniji.

SITUACIJA DANES

Letos na slovenskih univerzah študira okoli 420 tujih študentov, kar ni niti en odstotek vseh študentov. Največ med njimi je štipendistov jugoslovanske vlade (na osnovi različnih meddržavnih sporazumov), potem so štipendisti tujih vlad, štipendisti naših OZD in zasebni študenti, ki so prišli študirat v Slovenijo v »lastni režiji«.

Po državni pripadnosti so večinoma iz dežel v razvoju, s katerimi ima Jugoslavija prijateljske odnose. Največ jih je iz Alžirije, Iraka, Sirije, Palestine, Etiopije, Malagaške republike, Kenije, Angole, Malije, Gane in Gvineje Bisao. Po prihodu v Jugoslavijo so pred temi študenti iz različnih delov sveta velikanske težave s prilagajanjem okolju.

Nekateri med njimi so se na začetku znašli v komičnih situacijah. Glavne težave, s katerimi so se srečevali, so bile klima, jezik, drugačne navade.

Za učenje slovenskega jezika za tuje študente obstaja šestmesečni tečaj, potem pa še dvainpolmesečni tečaj strokovnega izrazoslovja odvisno od smeri študija.

V praksi se izkaže, da ti tečaji niso dovolj, da bi se tuji študent aktivno in redno vključil v študijski proces. Zaradi tega in slabe (ali drugačne) srednješolske predizobrazbe polovica tujih študentov ponavlja prvi letnik študija. Naprej v glavnem vsi redno in uspešno naredijo ostale letnike. Seveda to ne pomeni, da ni drugačnih primerov. Neki afriški študent mi je povedal: »Tu so tuji študenti, ki hodijo štiri leta v en letnik, to je možno samo v Jugoslaviji.« Tuji študenti v veliki večini študirajo na naravoslovno-tehničnih fakultetah, večinoma so moški.

SOCIALNO-EKONOMSKI POLOŽAJ TUJIH ŠTUDENTOV

Tuji študenti štipendisti jugoslovanske vlade in štipendisti tujih vlad so v ekonomskem pogledu v boljšem položaju kot dober del domačih študentov. Tako mesečna štipendija znaša okoli 13.000 dinarjev, po novem okoli 16.000 dinarjev. Poleg tega ti študenti vsako drugo leto dobijo po 15.000 dinarjev za oblačila. Za študijsko literaturo in pripomočke dobijo letno po 7.000 dinarjev. Za inštrukcije in pripravo diplomske naloge pa še dodatne vsote.

Dober del domačih študentov bi za take ekonomske pogoje rad postal »tuji študent«.

Pri bivanju in študiju v Sloveniji imajo tuji študenti organizirano pomoč ZAMTES-a (Zavod SRS za mednarodno znanstveno, tehnično, prosvetno in kulturno sodelovanje). Neki tuji študent: »ZAMTES je za nas (tuje študente) kot oče in mati, ko imamo kakšne težave, se obračamo nanj.« Obstaja tudi Klub mednarodnega prijateljstva, ki deluje kot organizacija ki zbira, organizira in ščiti interese tujih študentov. Ko sem prebiral njihov program dela in ko sem poslušal, kako delajo, sem bil navdušen nad energijo in voljo, s katero se ta klub bori za tuje študente v Sloveniji. Zasenči marsikatero organizacijo domačih študentov. Klub je kombinacija sindikata in »kulturno-umetniškega društva ali »deklica za vse« za tuje študente.

V klubu se zbirajo tuji študenti, organizirani in razdelje-

ni po unijah ali zvezah, odvisno od njihove regionalne pripadnosti.

V klub ni razen v sekretariat včlanjen niti en domači študent. Razlogov za to je več. Z ene strani domači študenti nimajo posebnega interesa za delo v klubu, ker so tudi oni organizirani v svojih klubih po regionalni pripadnosti. Po drugi strani so zveze tujih študentov v glavnem zaprte za domače študente. Same unije ne ponujajo kakšne vsaj formalne možnosti za včlanitev domačih študentov. Nasprotno, tudi formalno jo onemogočajo. Tako v statutu ZAS-a (zveza afriških študentov) piše (3. člen): Članstvo v ZAS je omogočeno vsem Afričanom in vsem potomcem afriškega rodu, ki prebivajo v SR Sloveniji.

Ali, prevedeno v prozo, če nisi Afričan ali »potomec afriškega rodu«, nimaš kaj iskati. Zanimiva je formulacija »potomec afriškega rodu«. Ne vem za kakšne »potomce afriškega rodu« v Sloveniji gre. Možno je, da vsi mi izhajamo iz prvotnih ljudi, ki so se razvili v Afriki in smo potem vsi »potomci afriškega rodu«. Možna je še drugačna razlaga, v katero se ne bi rad spuščal. Prepuščam jo piscem statuta ZAS v Sloveniji.

PROBLEMI TUJIH ŠTUDENTOV V SLOVENIJI

S kakšnimi problemi se srečujejo ti študenti?

V študijskem procesu vsa literatura ni v slovenščini. Srbohrvaščina je zanje nerazumljiva. Velikokrat je izhod uporaba literature v angleščini ali francoščini.

Zadnja leta imajo težave z dovoljenji za bivanje. Na to se posebej pritožujejo zasebni študenti. Prej so jih dobivali za eno leto, zdaj pa morajo hoditi ponje vsakih 3 ali 6 mesecev. V praksi to pomeni izgubo časa, denarja in miru.

Z njihove strani je dostikrat slišati, da štipendije ne spremljajo rasti življenjskih stroškov. Nas politiki in njihovi sluge javni mediji mogoče še prepričajo, da je padec življenjskega standarda »nujno zlo«, kako pa o tem prepričati tudi tuje študente! Oni veliko komunicirajo s svojimi rojaki (študenti) v tujini in jim je to naše »nujno zlo« kot »strela z jasnega«.

Ni vedno razumevanja za njihove želje, da naj v študentskih domovih zagotovijo za vsakega tujega študenta sostanovalec Slovenca. Tega iščejo zato, ker jim olajšuje njihovo prilagajanje slovenski družbi in učenje slovenskega jezika. V pogovoru z odgovornimi iz Študentskega centra ni opaziti nasprotovanj tej njihovi želji. Načelno je vse v redu, a v praksi se že leta ne more uresničiti. Zgodilo se je, da so letos že trije domači študenti zavrnil, da bi stanovali s tujimi študenti.

Na fakultetah ima veliko tujih študentov prijatelje in kolege Slovence, ki so jim veliko pomagali tudi pri učenju slovenskega jezika. Po trditvi ZAMTES-a so tuji študenti bolj uspešni kot ostali študenti. Svoj študij na visokošolskih ustanovah končajo v povprečno 7,2 letih, pri čemer gre eno leto za učenje jezika. Metodološki problem je, kako izračunati povprečno dobo študija, a lahko se strinjamo, da tuji študenti dobro študirajo in so pridni. Neka profesorica iz Biotehnične fakultete je navdušeno govorila »kakšno energijo za študij imajo tuji študenti, da takšne energije in volje ni opaziti pri domačih«.

PROSTI ČAS

V izvenšolskem življenju je opaziti tendenco po segregiranju od ostalih študentov. Veliko se družijo med sabo in tako preživljajo svoj prosti čas. Večina stanuje v študentskih domovih. V svojih sobah imajo veliko fotografij iz svojih domovin. Ali je to domotožje?

Na stenah imajo izobešene plakate, zastave in parole, iz česar se vidi njihova politična in ideološka orientacija. V prostem času imajo večkrat svoje narodne obleke, posebej afriški študenti.

V svoji prehrani ohranjajo po možnosti svoje navade. Veliko mi jih je reklo, da si sami kuhajo, a ne najdejo zmeraj dovolj sestavin za njihovo kuhinjo.

Veliko se zanimajo za dogajanja v svojih deželah, berejo tuje časopise, jih kupujejo ali si jih izposojajo iz Ameriškega in Francoskega kulturnega centra. Poslušajo oddaji BBC-ja, Radia France Inter pa tudi svoje nacionalne postaje, če niso predaleč in če so dovolj močne. Veliko jih bere Delo, poslušajo Radio Ljubljana, Radio Študent in gleda TV Ljubljana, Koper, Zagreb. Kritično so mi govorili o naših javnih medijih, ki po njihovem mnenju ne pišejo najbolj objektivno o njihovih deželah. V medsebojnih komunikacijah dosti debatirajo o svojih deželah. Lahko bi rekli, da živijo in študirajo tu, a srca in misli imajo v domovini. Veliko jih ne bi ostalo v Jugoslaviji, če bi dobili službo.

ODNOS SLOVENSKE DRUŽBE DO TUJIH ŠTUDENTOV

Ali obstajajo pojavi rasizma in diskriminacije do tujih študentov?

Bilo bi zanimivo vprašanje nekoliko razširiti: ali je slovenska družba rasistično »naelektrena« do tujih študentov?

Preden bom začel govoriti o teh vprašanjih, bom opisal naslednji pripetljaj. Ko sem pripravljal ta tekst, sem šel v

študentsko naselje Rožna dolina, da bi se pogovarjal s tujimi študenti. Pokazalo se je, da to sploh ni preprosto. Skoraj povsod sem srečal hladen odnos, zaprtost in dvome. Veliko je takšnih tujih študentov, ki se sploh niso hoteli pogovarjati, čez da »nimajo časa, študij, izpit in temu podobno«.

Z nekaterimi sem se uspel bolj sproščeno pogovarjati in so mi rekli: »Tuji študenti se bojijo.« No, česa? Bojijo se karkoli »ziniti« za časopise, ker bi jim morebiti škodovalo.

Dobil sem vtis, ko da so na trn jih. Del tega je tudi rezultat zunanjih dejavnikov, nestabilnega političnega položaja v njihovih deželah. Ostalo pa je rezultat nekaterih njihovih izkušenj tu. Posebno izpostavljeni v slovenski družbi so afriški študenti, zlasti tisti iz črne Afrike. Ko hodijo po cesti, včasih slišijo besede »opice, črnci in podobno«. Veliko jih sploh noče govoriti o tem ali pa pravijo, da »je vse v redu«.

Nekaj izjav tujih študentov:

»V disku se slabo obnašajo do tebe, v restavraciji te včasih sploh ne želijo postreči, če greš s slovensko prijateljico, te čudno gledajo.« (Študent iz Gvineje Bisao)

»V Sloveniji tega sploh nisem videl (rasizma in diskriminacije), a enkrat nam je pijanec na cesti rekel: »Marš v Južno Afriko!«. Se zgodi v disku, če plešeš s punco, pride fant... ne hodim v disko.« (Študent iz Palestine)

»Na cesti to govorijo, to me ne zanima, to ni rasizem, to je ignoranstvo.« (Študent iz Konga)

»Osebnost tega nisem doživela, tudi ne na fakulteti.« (Študentka iz Gvineje Bisao)

»Slišiš in greš, te jezi, a ne moreš pomagati.« (Študentka iz iste države)

»Mi nismo užaljeni, če na ulici slabo nastopajo, to je normalno, vendar smo užaljeni, če to srečujemo tudi po pisarnah.« (Študent iz Malije) Slišali smo, da večina tujih študentov, posebej Afričani, ne hodi v disko, ker se bojijo pretepov. Želijo si že, a se običajno izognejo temu. »Če gre Afričan v disko z belko, bo 100-odstotno imel probleme.« (Študent iz Malije)

»Ko smo šli v disko z Afričani, ni bilo fino, fantje so me zelo čudno gledali.« (Slovenka, študentka FSPN-ja) Iz časopisov smo zvedeli za primer temnopolte študentke iz Etiopije, ki ni mogla dobiti dela prek Študentskega servisa v neki gostilni zaradi svoje barve kože.

Najbolj svež primer v tem kontekstu se je zgodil 6. in 7. avgusta v nočnih urah.

V nekem apartmaju v študentskih domovih za Bežigradom je imela skupina afriških študentov in dve slovenski dekleti zabavo ali žur. Žuru so se malo kasneje pridružili tudi miličniki. Po majhni peripetiji se je žur nadaljeval na postaji milice v zamenjanih vlogah. Slovenski dekleti sta dobili »očetovsko lekcijo in bili spuščeni, da mirno spančkata«. Afričani so »žurirali« v postaji milice od enih do štirih (nočne ure). Slovar miličnikov ni toliko pomemben kolikor to, da niso bili dovolj nežni v svojih postopkih. Vprašanje: Zakaj se je to zgodilo afriškemu študentom in to v času počitnic, ko se ve, da so žuri sestavni del študentske folklore?

Ne glede na odgovor bomo še naprej aktivno prispevali k dobremu in prijateljskemu odnosu naše in afriške države.

KAKO TUJI ŠTUDENTI GLEDAJO NA JUGOSLAVIJO (SLOVENIJO)?

Veliko tujih študentov izkorišča svoje počitnice, da bi spoznali druge jugoslovanske (slovenske) kraje. Ko govorijo o Jugoslaviji — in posebno o Sloveniji — jo primerjajo s svojo deželo. Poudarjajo dobre in slabe strani naše države. Dosti jih je kritično govorilo o naših razmerah. Eni poznajo našo realnost dobro, drugi pa površno.

Študenti iz držav, kjer vladajo nedemokratski režimi, so poudarjali svobodo Jugoslavije, »svobodo, da lahko hodiš po cesti, da si varen; pri nas tega ni«. Omenjali so naše težave z depozitom, z inflacijo, z nacionalizmom, s Kosovom (»Sem slišal, da naš Kosovu denar, oni pa nič ne naredijo.« — študent iz Etiopije).

Pri tujih študentih je tudi veliko neznanja, dezinformacij, nepoznavanja Jugoslavije, ki so na jugoslovanskem nivoju.

»Šiptarščina je srbohrvaški dialekt, ki se govori na Kosovu.« (Študent iz Konga)

Če smo tuje študente povabili oziroma j Če smo tuje študente povabili oziroma jim omogočili študij pri nas, jim moramo zagotoviti tudi normalne študijske pogoje. Seveda so oni lahko pomemben faktor povezovanja Jugoslavije z njihovimi deželami. Morali bi po njihovem končanem študiju ohranjati stike s temi »našimi« študenti. Večkrat stik z njimi izgine, Jugoslavija ostane samo v spominu na študentske dneve. Če se sodelovanje z njimi po končanem študiju ne nadaljuje, njihovo bivanje v Jugoslaviji ostane le številka v odnosih z njihovimi državami.

GLIGOR ATANASOVSKI

LJUBLJANA KONTRA VERJE

Bili smo skupaj z Društvom za varstvo okolja Ljubljane, nekaj posamezniki, neposredno ogroženimi, zaradi kemične industrije pred njihovimi okni. Pogovarjali smo se o razvoju Ljubljane, ko smo slišali: »Čista narava že, ampak politika, to je umazano....«

23., 24., in 25. oktobra je potekala v skupščini občine Vič javna razprava o lepši prihodnosti Ljubljane po letu 2000 oziroma javna razprava o projektu razvoja Ljubljane do leta 2000. Razprava je potekala tri dni po sekcijah za prostorski, gospodarski in socialni razvoj.

Povzetek o razpravi je nato podal Ljubljanski obzornik s sporočilom, da se je razprava na vseh treh sekcijah zaključila enotno z ugotovitvijo, da so načrtovalci premalo upoštevali možnosti gospodarskega razvoja in možnosti razvoja mesta Ljubljane ter da nekateri dejavniki (prostorski, ekološki, surovinski) niso takšna omejitev za razvoj, kot bi nekateri želeli prikazati (DVOL, ljubljanska mladinska ekološka skupina ter razni posamezniki).

Predstavil bi projekt, ki ni nič drugega kot opravičilo demografske rasti v Ljubljani, oziroma je na teh podme-
nah načrtovan.

Trend—stihija je, da se bo Ljubljana do leta 2015 povečala na 450000 prebivalcev z 1,14% rastjo prebivalstva letno.

Društvo za varstvo okolja Ljubljana, ki je imelo javno razpravo že teden pred tem, je zapisalo: »Ljubljana po analizi GUP iz leta 1967 ne more sprejeti več kot 300000 prebivalcev.« Na predlagan način bi imeli leta 2015 v petih ljubljanskih občinah kar 450000 prebivalcev, kar ni sprejemljivo. Zaradi že danes težkih problemov okolja Ljubljane in v smislu policentričnega razvoja SR Slovenije predlagamo minimalno rast Ljubljane, predvsem z minimalnim priseljevanjem, ki naj bi bilo kompenzirano z izseljevanjem.

Današnje neugodne spontane trende praznjenja odročnih občin ter obmejnih hribovitih naselij in koncentracije prebivalstva okoli Ljubljane, plan podpira še v bodoče. V tem primeru bi se Ljubljana že čez desetletja zlila z Groupljem, Vrhniko in Domžalami.

Izhodišča temeljnih dolgoročnih razvojnih ciljev Ljubljane morajo biti naravnana na vsestransko izboljšanje kvalitete življenja in ne na kvantitativno rast.

Zato naj cilji vsebujejo izboljšanje okolja, kvalitetnejši socialnodemografski in kulturni razvoj, bolj zdravo, bolj humano, željam prebivalcev prilagojeno urbano in naravno okolje mesta.

Na kratko bom ilustriral nekaj predlogov novega projekta v planu razvoja.

Takoj je potrebno pričeti z dokončnim izborom in pripravo lokacije za postavitve nove toplotne ter pravčasno opredeliti in pripraviti izgradnjo večjega vira energije (kombinirana jedrska elektrarna, kotlarna ali velika klasična toplotna).

V tem planu se nam ničkolikokrat podajo takšne navidezne alternative z jasnim namenom prikazovanja (navideznega) soodločanja občanov pri projektu.

Na strani 18 celo zasledimo: Ljubljana porabi skoraj polovico energije za ogrevanje prostorov in pripravo tople potrošne vode.

Dodajmo še to — in dovolj o energetiki: — novi viri v toplotni Šiška (SO₂, in ostalo — filtri tako podražijo proizvodnjo, da postane v tem primeru eden najdražjih virov) in druga faza izgradnje toplotne Ljubljana.

Kar se tiče vodnega gospodarstva, se še vedno ne predvideva ločitev vode na pitno in industrijsko. Predvideva pa se veliko vodnih regulacij. Naj opozorim še na ogroženost pitne vode zaradi rudnika urana na Žirovskem vrhu, ki je edini na svetu v naseljenem območju, in na odlagališča odpadkov na Soriškem polju na jugu in zahodu Ljubljane, zaradi papirnic, kovinske industrije...

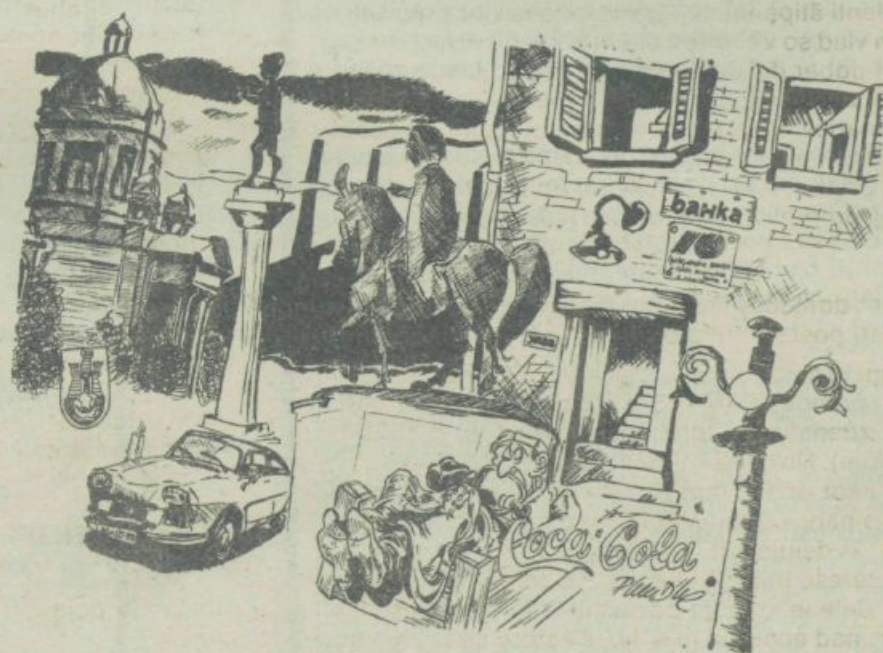
V Ljubljani je še predvidena izgradnja dveh parkirnih hiš na Vodnikovem trgu in Trgu osvoboditve (nad zemljo zaradi podtalnice — Ljubljanica) ter cvetka: »Večjo učinkovitost javnega prometa bomo omogočili tudi z usmerjanjem nadaljnje poselitve.«

Cestna železnica — tramvaj bo uvedena na že tako najbolj obremenjenih mestnih vpadnicah (nikjer ni govora o trolejbusih, žirobusih ali elektrobusih kot možni izbiri).

Pozidali bomo tudi 762 he kmetijskih zemljišč. Razvoj primestnih središč bo omogočen s posebno davčno in zemljiško politiko.

Peter Kodermac

BEOGRADSKI
predolimpijski
MOTIVI

OLIMPIJSKI DUH
vseh republik
ZDRUŽI SE

V Jugoslaviji spet oživlja olimpijski duh. Po vučkotu se ostale divje in domače živali po Jugoslaviji počutijo zapostavljene. Po formuli »če so oni, zakaj pa ne bi še mi« se dviguje veliko olimpijskega prahu. Ali bomo imeli še eno olimpiado?

Predlagam, da se ne bi spet kregali, ali naj vsaka republika (in seveda pokrajina) kandidira za naslednjo olimpiado.

Če bo šlo za isti termin, a za izpodrivanje kandidature druge republike, se bomo koristili z našimi prijatelji v tujini.

Če pa to ni možno, predlagam, da Jugoslavija skupno kandidira za naslednjo olimpiado.

Formirala bi se SOZD »Olimpiada — Bratstvo in enotnost« in v vsaki republiki in pokrajini (v nadaljnjem tekstu čitaj republiki) bi bil po en TOZD.

Po republiških ključih bi se celotno delo pošteno in enakomerno razdelilo. Vsi olimpijci bi prihajali na Brnik, odhajali pa bi iz Skopja. Zajtrk bi imeli v Zagrebu, kosilo v Sarajevu, večerjo v Beogradu, zabavo v Prištini, spali pa bi v na novo izgrajenem olimpijskem mestu v Gevgeliji. Vse športne discipline bi se odvijale na športnih terenih po celi Jugoslaviji. Primer: tek na 100 metrov v Sloveniji, maraton pa na Kosovu. Plavanje na 200 metrov prsno v Beogradu, na 400 metrov v Novem Sadu. Igre bi bile odprte v Titogradu, zaprli bi jih na Kosovu. V pošteve pridejo zimske in letne igre, vsi upamo, da se bomo izkazali kot dobri organizatorji.

Vse te predloge bomo dali v javno razpravo.

Na koncu lahko vsi veselo pozdravimo ta predlog in veselo vzkliknemo: »Olimpijski duh vseh republik, združi se!«

P. S. Če nam ne bo uspelo, ni toliko pomembno, pomembnejše je sodelovati.

Gligor A.

KAJ HUDAJA

VSE DOKAJA

ALI
HAMLETOVSKI
KONFLIKT
V SINDIKATU

»Ne mine teden in celo skoraj ne dan, da ne bi tu in tam izbruhnila kakšna stavka: zaradi znižanja mezde, zaradi upiranja povišati mezd, zaradi zaposlitve stavkokazov, zaradi upiranja odpraviti zlorabe ali slabe naprave ali iz sto drugih razlogov. Te stavke so seveda šele praske predstraž včasih tudi pomembnejše bitke, ki nič ne odločijo, so pa najzanesljivejši dokaz, da se bliža odločilna bitka med proletariatom in buržoazijo. So vojna šola za delavce v kateri se pripravljajo za veliki boj, ki se mu ni več mogoče ogniti.« (F. Engels: Položaj delavskega razreda v Angliji)

V zadnjem času smo priča novemu, za našo socialistično družbo kaj nenavadnemu pojavu. Vsak dan iz masovnih medijev izvemo novice o novih stavkah. Kaj je to? Kako se je ta nesnaga priplazila v našo »dosedajno brezkonfliktno družbo«, kjer so nezadovoljni bili samo psihopati in antisocialistični elementi. Imeli smo tudi odlično taktiko boja proti njim. Psihopate v umobolnice (v kobaridskem TIK-u tak razredni boj očitno švedno dobro obvladajo), antisocialistične elemente pa v prevzgojne ustanove širom domovine; ker so nekatere celo ob obali, takim ukrepom ni moč očitati nehumanosti. Toda zakaj ravno sedaj toliko govora o stavkah? Ali jih prej ni bilo? Pač, bile so, a ne v takem obsegu. Pri majhnem številu stavk so rešeta za prepust kočljivih informacij menila, da bi informacije o stavkah povzročile več škode kot koristi. Sedaj se število stavk nenehno povečuje in se je v letu 1983 povečalo za 100%, še bolj zanimivo pa je, da jih je več kot 1/3 bilo v SR Sloveniji. Ali to pomeni, da je delavski razred v Sloveniji bolj revolucionaren ali bolj antisamoupraven, je pač odvisno od tega, s katere strani »piha veter«. Ravno tako tudi trditve, da so pogoji in odnosi v produkciji v Sloveniji bolj neznosni kot drugje in da to pogojuje večje število stavk, verjetno hitro pade v vodo, saj je potemtakem v Albaniji najlepše, ker nedvomno nimajo nobenih stavk. Pustimo to vprašanje ob strani, pa čeprav je republiški ključ predpogoj za začetek kakršne-koli akcije v naši federativni ureditvi in ga tudi pri stavkah ne bi kazalo zanemarjati. Zato predlagam, da se stavke porazdelijo enakomerno po domovini glede na število zaposlenih, saj bi tako še enkrat izpričali našo homogenost in neomajnost našega bratstva in enotnosti.

Postavimo si rajši drugo vprašanje. Le kaj za vruga počnejo stavke v deželi, kjer vlada delavski razred? Vrnimo se malo v našo zgodovino. O predvojnih oziroma predrevolucionarnih stavkah je dosti znanega in na njih se spominjamo s ponosom. Po uradnih podatkih v letih 1945 — 1958 (verjetno pa kar od leta 1941, saj se v vojnem stanju stavke hitro razrešijo oziroma uničijo) stavk v Jugoslaviji ni bilo.

Lahko bi rekli, da se je stavkovna tradicija pretrgala. Od leta 1958 pa do danes smo zabeležili več kot 15000 stavk, kar dá v povprečju skoraj dve stavki na dan. Postavlja se odločilen problem: če v družbi, kjer vlada delavski razred, ta isti narod stavka, potem koplje sam sebi jamo. Pridemo do čudnega pojava, da je delavski razred na oblasti in se hkrati proti njej bori. Čudna je ta tautologija in treba je poiskati rešitev. Če se stavka, potem ali taisti delavski razred ni osveščen oziroma je zapeljan ali pa ni de facto vladajoči razred. Da je posameznik ali skupina neosveščen oziroma zapeljan lahko trdimo, težje bi pa to trdili za cel razred, še posebej, če se je ta razred bori tudi proti kapitalističnemu razredu in tujim okupatorjem ter uspešno začel revolucijo. Iz tega se da sklepati, da delavski razred pri nas še ni vladajoči razred in da stavke niso samomorilsko orožje temveč orožje razrednega boja. O stavkah se je pri nas dolgo molčalo in še danes ni jasno, kakšno funkcijo naj bi imele v socializmu in še posebej v naši družbi. Deloma je temu kriva tudi nezainteresiranost oziroma neangažiranost političnega vodstva. S podobnim problemom se je na svojem začetku srečala tudi Sovjetska Zveza in če smo že toliko stvari (a žal večinoma Stalinovih) prepisali od njih, kot so npr. še vedno posamezni člani kazenskega zakonika, bi lahko tudi prebrali, kaj je Lenin menil o stavkah:

»V proletarski državi prehodnega tipa je končni smoter vsakega nastopa delavskega razreda lahko samo utrditev proletarske države in proletarske razredne državne oblasti z borbo proti birokratičnim pačenjem te države, proti njenim napakam in slabostim, ki se odtegujejo njeni kontroli.« (V. I. Lenin: O vlogi in nalogah sindikatov)

Mi pa smo stavke dolgo obsojali kot nesamoupravno obliko boja. Šele v zadnjem času se pojavljajo izjave odgovornih ljudi, da še od nobene stavke nismo imeli škode, ampak zgolj korist. Vse bolj povezujejo vprašanje stavke z vprašanjem, ali so v vseh delih družbe možnosti, da delavci neposredno odločajo o delu in njihovih rezultatih in ali preprosto imajo priložnost uporabljati učinkovitejša in prepričljivejša sredstva kot je stavka. (Danes je že znano, da delavci odločajo o delitvi le borih 5,6% dohodka. Vse ostalo je že vnaprej razdeljeno.)

Namen stavk naj bi pri nas torej ne bil v tem, da spodkopuje temelje socialistične družbe, temveč da bi

dosledno izpolnjevali načela socializma. To so zadnje metode samoupravljanja pri urejanju družbenih naspotij. Stavke so po drugi strani nedvomno tudi potrditev nemoči delavskega razreda, da bi skozi institucionalizirano ureditev uveljavili svoje pravice in hkrati tudi opomin za vse, ki »skrbijo ali naj bi skrbeli« za nemoten razvoj socialističnega samoupravljanja.

Povod za stavke pri nas je v 80-ih% osebni dohodek. Največ stavk se je zgodilo zadnje čase v podjetjih z izgubami, ki jih je prizadel vladni zakon o zmanjšanih OD za izgubaše. Podpredsednik ZIS-a je dejal, da so na ta način hoteli spodbuditi delavce v teh kolektivih, da prevzamejo odgovornost vodilnih, ugotovijo napake in izboljšajo delo.

Ker pa so vodilni kadri v takih podjetjih že ponavadi gluhi za njihove zahteve, saj je »splošno znano, da v podjetjih z izgubo tudi samoupravljanje ni razvito«, so se delavci zatekli k edinemu preostalemu orožju, stavki. **Pozorni bralec bo zlahka ugotovil, da je tisti, ki »spodbuja« stavke, ne notranji ali zunanji sovražnik, temveč**

država oziroma njena vlada. (Pikolovci bi lahko trdili, da je to ena od oblik etatizma, da vlada »ščuva« delavce proti vodstvenim kadrom v gospodarstvu ali v njihovem jeziku proti tehnokraciji.) **Tu se skriva tudi odgovor na hamletovski konflikt naših sindikatov, na čigavo stran naj se postavijo v stavki.** Če je sindikat v rokah delavcev, bo seveda stal z njimi, če pa je le transmisija partije in države, bo zopet stal z delavci, kajti to bo v skladu z voljo vlade. In tako en sam vladni ukrep reši križe in težave našega sindikata, ki se je dosedaj leta in leta mučil, kako bi tej »stvari« sploh dal ime. Stavka, prekinitev dela, protestna ustavitev oziroma prenehanje dela ali konfliktna situacija, ki je ni bilo mogoče urediti po redni poti? Že sama zmeda v izrazoslovju kaže, da glede stavk nismo imeli jasnega stališča.

In kako naj se sindikat obnaša ob stavkah in nasploh v družbi? Nikar ne mislite, da ga bomo mi učili, saj je za to kompetenten nekdo drug, a nekaj nasvetov iz zgodovine lahko prispevamo. Poglejmo kaj o tem pravi Marx:

»Sindikati delujejo dobro kot središče odpora proti nasilju kapitala. Uspeh izostane deloma, brž ko svoje moči ne uporabljajo stvari primerno. Uspeh izostane povsem, brž ko se omejujejo na majhne praske z učinki obstoječega sistema, namesto da bi ga hkrati skušali spremeniti, namesto da bi uporabljali svoje organizirane sile kot vzvod za dokončno osvoboditev delavskega razreda, to je za dokončno odpravo mezdnege sistema. (K. Marx: Mezda, cena in profit)

Če to prenesemo v današnji čas, potem se sindikat ne more ukvarjati samo z delitvijo ozimnice in počitniškimi domovi, temveč mora zagrabiti stvar na pravem koncu. Lahko bi nam kdo očital, da sintikat pri Marxu in današnji sindikat nimata nič skupnega, zato se premaknimo tričetrt stoletja naprej, v socializem, in pogledjmo, kaj o tem pravi Lenin:

»Zato je pri trenjih in sporih posameznih skupin delavskega razreda s posameznimi ustanovami in organi delavske države naloga sindikatov, pripomoči h kar najhitrejši in neboleči poravnavi sporov z maksimalnimi koristmi za delavske skupine, ki jih zastopajo. Edina pravilna, zdrava in smotrna pot pri poravnavanju trenj in sporov med posameznimi deli delavskega razreda in organi delavske države je posredovalno sodelovanje sindikatov.« (V. I. Lenin: O vlogi in nalogah sindikatov)

Tukaj smo torej. **Sindikat ne samo da mora sodelovati skupaj z delavci v stavki, temveč mora biti v njej prva violina, v njej mora aktivno sodelovati.** Pustimo tu ob strani vprašanje, kaj bi se zgodilo, če bi sindikat že pred stavko deloval aktivno. Seveda bi marsikatero stavko preprečil, a v dosedanem toku dogodkov smo ravno videli, da je stavka izraz nemoči drugih kanalov urejanja nesporazumov. Aktivno sodelovanje ne pomeni, da mora »hujskati« delavce ali pa postavljati barikade, temveč da postane, kot pravi pol stoletja za Leninom, Kardelj, »posrednik med stranmi v konfliktu.« (E. Kardelj: Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja)

Tudi če bi se sindikat v tej kočljivi situaciji znašel, pa problemov svoje eksistence in esence še ne bi rešil, saj so stavke samo eno od polj, kjer se lomijo kopja. Da pa ne ostanemo samo na polju teorije, predlagamo širšo raziskavo o stavkah, njihovih vzrokih in posledicah ter o vlogi sindikatov v stavkah. Za primer dajemo anketo, ki jo je Marx napisal pred več kot stotimi leti:

1. Koliko stavk je bilo, odkar delate?
2. Kako dolgo so trajale stavke?
3. Ali je bil njihov cilj povišanje plač ali pa so se upirale znižanju plač ali so nastale iz drugih razlogov?
4. Kakšni so bili njihovi rezultati?
5. Ali poznate primere, ko je vlada zlorabila oboroženo moč, da jo je dala na voljo delodajalcem proti njihovim delavcem?
6. Ali poznate primere, ko je vlada ukrepala, da bi zaščitila delavce pred izkoriščanjem gospodarjev?
7. Ali vlada vztraja na tem, da se podjetniki držijo zakonov, ki urejajo delovna razmerja? Ali vladni inšpektorji izpolnjujejo svojo nalogo?

(K. Marx: Vprašalnik za delavce, leta 1880)

Treba je samo spremeniti izraze kot so delodajalci, podjetniki, plače ali pa tudi ne, saj nas ne zanima pojav, temveč bistvo, ne lupina, temveč jedro.

ROBERT BOTTERI

P.S.
Avgor tega prispevka se strogo distancira od kakršnegakoli vmešavanja v delo sindikata ali patronaštva nad njim.

tribunina priloga

JESSE JACKSON

Ta tekst raziskuje družbene, ekonomske in kulturne začetke gibanja, ki ga vodi J. Jackson, njegove politične uspehe in slabosti ter zmožnost Mavrične koalicije, da bi premaknila tok nepremišljenega drvenja ZDA k svetovni dominaciji z vojaško silo.

I. Začetki. Izvori Jacksonove kampanje

Trdimo, da je zgodovinski boj Afroameriškega ljudstva za svobodo, pravičnost in dostojanstvo ključ do kakršnekoli napredne nove usmeritve v političnem sistemu ZDA in zato osrednji za mir v svetu v času, ko vodilna elita ZDA grozi z nuklearnim holokavstom.

Odkar so se sužnji upirali, je bil boj črncev za svobodo neprekinjen. V nekaterih zgodovinskih dobah je uspel vplivati na življenje v ZDA in na druge dežele, daleč čez številčnost in moč črnske skupnosti v ZDA. Ta osrednja momenta, ko je izbruh črnških aspiracij ogrozil vladajoče splošno mnenje in pokazal pot za osvoboditev drugih zaitranih ljudi, sta nastopila v dobi rekonstrukcije v sedemdesetih letih 19. stoletja, ko so na novo osvobojeni sužnji in njihovi beli zavezniki po jugu postavili nove vlade, in v šestdesetih letih tega stoletja kot gibanje za državljanske pravice. Obe dobi sta beležili brezobzirno represijo pod pokroviteljstvom vlade z namerom, da ubije aspiracije črnških množic in sleherno potencialno koalicijo med črnči in revnimi belci ter delavskim razredom belcev. Kandidatura R. J. Jacksona predstavlja ponovno takšen zgodovinski moment.

Jacksonove kampanje ne moremo presojati, ne da bi razumeli te in druge zgodovinske odnosnice ter zakoreninjenost kampanje v duhovne in kulturne tradicije črnske cerkve. Čeprav črnska cerkev kot institucija ni bila nikoli na čelu revolucionarnih gibanj, pa je bila branilec črnske skupnosti in vzgajalna baza črnskega vodstva. Ohranjujoč pri življenju osvobodilne elemente krščanstva, ki so jih razvijali sužnji, s pesmijo in pridigo, je črnska cerkev občasno zagotavljala retoriko in simbole za črnska osvobodilna gibanja.

To sta ta retorika in simbolizem, ki ju je J. Jackson tako večje uporabljal v času predsedniške kampanje. To je edini uspešni protiudarec spretni Reaganovi uporabi religioznega jezika in simbolike v deželi, kjer ima religioznost odločilno vlogo v javnih zadevah.

Kot pristen kulturni junak črnske skupnosti, ki ima korenine v gibanju juga za državljanske pravice in kot vpleten v razvoj programa črnske samopomoči v severnih urbanih getih, je J. Jackson skušal uporabiti svojo kampanjo, da bi zazdravil rano v črnški Ameriki, ki se je razbolela za časa Martina Luthra Kinga in postala po atentatu nanj še bolj pekoča. To rano simbolizirata dve figuri, ki sta dominirali v boju za osvoboditev črncev v šestdesetih letih — M. L. King in Malcolm X.

Ko je M. L. King spoznal rasni in kulturni pluralizem dežele, je poskušal pomiriti belce in črnce, premožne in nepremožne, v kampanji »odrešilne ljubezni« (nenasilne meščanske nepokornosti, ki je bila uperjena na to, da odstrani zakonite prepreke za popolno integracijo črncev v glavni tok ameriškega življenja). Malcolm X je na drugi strani poudarjal panameriško enotnost, črnški separatizem, vrnitev k afriški kulturi in samoupravo črncev. Oba moža sta bila umorjena na točki, ko sta začela presegati okvire svojih zgodnjih političnih doklinov. Ico v sintezi, ki bi ju zbližala.

Po Kingovi smrti in minevanju posameznih ukrepov, za katere se je boril, je ostalo gibanje za državljanske pravice brez jasne usmeritve. Mnogi voditelji so prešli na pozicijo ameriškega liberalnega političnega establišmenta, kjer so opustili svoj preroški glas in

zmožnost za artikulacijo novega okvira za boj v spremenjenih okoliščinah sedemdesetih let. Pojav črnskega političnega razreda (sestavljajo ga osebe kongresa, državniki in lokalni politiki ter vladni birokrati) je bil pozitiven in negativen.

Na pozitivni strani se je celotna nova generacija črnskega ljudstva (katerega večina pred sprejetjem zakona o volilnih pravicah leta 1965 niti voliti ni smela) učila političnih veščin in razvijala politično vednost, ki bi morebiti koristila prvemu črnškemu kandidatu za predsednika. Nova politična vna, ki jo je omogočil zakon o volilnih pravicah, je razvidna iz statistike. Med letom 1970 in 1983 je število izvoljenih črnških uradnikov poskočilo s 1497 na 5606. V istem času se je število članov kongresa in črnških uslužbencev v državnem zakonodajnem zboru več kot podvojilo. Še bolj opusljivo je število črnških županov, ki je z 48 (leta 1970) naraslo na 247 danes.

Del črnskega vodstva si je prizadeval sodelovati v glavnem toku sistema, drugi pa se je vedno bolj zatekal k izolacionizmu in radikalnemu črnškemu nacionalizmu. Razcep v črnški skupnosti je pomenil njeno nemoč. Ko se je ekonomska kriza v zgodnjih sedemdesetih letih poglobila, je republikanska administracija začela razjedati mnoge pridobitve gibanja za državljanske pravice šestdesetih let. Neenotna črnska skupnost se ni bila zmožna braniti.

V praznem prostoru, ki je nastal ob izostanku enotnosti, je radikalna desnica začela organizirati borbeno črnsko skupnost in si pri tem izposojala metode in taktike osvobodilnega gibanja iz prejšnjega desetletja.

Čeprav je bilo več začetkov na eerenčnega predsedniškega kandidata v zgodnjih sedemdesetih letih, vključno s Shirleyem Chisholm, kongresnikom iz Brooklyna, New York, se je izkazalo, da razmere v črnški Ameriki še niso zrele. Potrebno je bilo, da se konsolidirata črnska levica in nacionalistično krilo v gibanju — z oblikovanjem takšnih organizacij kot sta National Black United Front in National Black Political Party. Prav tako konstruktivna je bila dozorevajoča teologija osvoboditve v črnški cerkvi (s projektom črnske teologije, ki se je začel 1975 kot eden od številnih projektov, ki so nameravali razvijati »teologijo osvoboditve« zunaj izkustva zatiranih v ZDA)*, ki je ugovarjala teologom osvoboditve v Latinski Ameriki in v Južni Afriki. Kasneje je omrežje med črnči ZDA v vodstvu nacionalističnega in prilagodističnega krila v gibanju z voditelji na novo pojavljajočih se nacij tretjega sveta v sedemdesetih letih, postalo črnsem v ZDA vir identifikacije in spoštovanja, ki ni bil več odvisen od naklonjenosti vladajočega razreda belcev. Ena od stalnih tem Jacksonove kampanje je bila spremenjena izhodiščna točka, s katere morajo Američani gledati na svet. »Mi moramo razumeti, da je večina sveta nebela, nekrščanska, revna in da ne govori angleško.« Medtem ko je prepričeval bele Američane, da bi spremenili svoje razumevanje, je tudi črnškemu občinstvu govoril, da jih njihova identifikacija z večino sveta sedaj postavlja v novo razmerje moči vis a vis strukture moči belcev.

Nenazadnje je naraščajoča nezmožnost črnških politikov v Reaganovem času, da bi bili na uslugo svojim zelo siromašnim in nezaposlenim volilcem, brez dvoma prispevala k povečanju borbenosti članov političnega razreda črncev. Z dozorevanjem vseh teh dejavnikov je bilo pripravljeno prizorišče za nastop J. Jacksona — ki je združil te razpršene elemente v močan politični organizem, sposoben boriti se za državno oblast.

K Jacksonovi odločitvi, da bo kandidiral za predsednika in k ogromnemu odzivu črnske skupnosti na ta poziv je prispevala demografska sprememba črnske Amerike. Od leta 1930 je koncentracija črncev v urbanih področjih naraščala, ker so jih s podeželja porinile iste sile, kot so Latio—Ameriške kmete pripeljale v mesta. Črnska urbanizacija, združena z naglim umikom belcev v predmestja, je ustvarila mnogo mest in kongresnih okrožij, v katerih sedaj črnči in druge rasno in ekonomsko zatirane skupine (Meksikanski Američani, Portoričani) tvorijo večino prebivalstva. (Dejansko je sedaj 25% ameriškega prebivalstva nebelcev.) Črnški župani so nastavljeni v 28-tih mestih s preko 50.000 prebivalci, vključno s Chicagom, Atlanto, Philadelphijo, Los Angelesom, Birminghamom in Detroitom. New York City bo imel kmalu črnsko in špansko večino. Črnški politik Mel King se je lani približal zmagi na volitvah za župana v Bostonu. To je bil še vedno v glavnem nedotaknjen potencial združenih črnških glasov, ki je spodbodel Jacksona, da je kandidiral za predsednika in ki je vzbudil predstave milijonom ljudi.

Leta 1983 se je sestala široka koalicija črnških politikov, aktivistov za državljanske pravice in vodij cerkva — ki predstavljajo jedro črnskega vodstva v državi — in zasnovala ljudsko platformo, da bi črnska skupnost v skladu z njo lahko presojala o kandidatih za uradne dolžnosti v letu 1984.

LJUDSKA PLATFORMA je zahtevala novo zaobljubo za Ameriko in pozvala, naj »ljudstvo znova sebi zaupa preureditev ljudskih prioritet, s tem, da postavi človeške potrebe in investiranje v humani kapital pred razvoj ustahujočega orožja, ki ima strahotno destruktivno moč«. Pisci LJUDSKE PLATFORME so izjavili, da le-ta »ni samo platforma črncev«, temveč da »izpostavlja potrebe in aspiracije velike večine Američanov«.

Med drugim LJUDSKA PLATFORMA zahteva usklajeno nacionalno ekonomsko planiranje, diplomatske pogovore namesto vojaške konfrontacije, neintervencionistično zunanjo, vojaško politiko, odstranitev modela VZHOD — ZAHOD za odnose ZDA z drugimi narodi, dialog s tretjim svetom, podpiranje principa samoodločbe narodov, nuklearno zamrznitev, ukinitve raziskovanja nuklearnih in strateških orožij, vključno z

Uvod

R. Reagan je (zagotovo) že štiri leta predpisan ZDA in svetu. To je kruto in neizbežno dejstvo. Mnogi napovedujejo, da bo drugi polčas njegovega vladanja še okrutnejši za tretji svet in marginalne skupine ter posmeznike v ZDA. Ali je torej še kakšno upanje mimo usodnega drvenja v zaostritev in zadnji spopad nuklearnih velesil? Kje so sile in kolikšna je njihova moč, kolikšna je šansa družbenih sil, ki se borijo za prelom obstoječe politične smeri? Kdo sploh še more radikalno obrniti podivjano družbeno in politično prakso sveta? Na eni strani je tu ruski in ameriški državni stroj in kapitalna mašinerija, ogromno breme zgodovine in mladih generacij, težak ne le zatiranim, ampak celotnemu človeštvu, vsem ljudem; na drugi, klic k vrnitvi k individu in njegovim realnim potrebam, nemočne množice izkoriščanih, mučenih in trpinčenih.

Mavrična koalicija z J. Jacksonom na čelu odpira zgodovinsko perspektivo predruženju razmerij v ZDA in v svetu. Njen poskus in trdna odločenost, da vzgoji množice, ki so do sedaj stale na robu političnega življenja, za trd in vztrajen politični posel, vzbuja upanje. Samo politika zatiranih množic more spremeniti smer razdejanjujoče politike. Ljudska fronta vseh naprednih družbenih sil v ZDA in v svetu je gotovo edina možnost preživetja človeštva in vsakega posameznika.

Upam, da spis, ki sta ga avtorja napisala za srečanje v Cavtatu 1984, ne bo samo zanimiv!

Jesse Jackson in Mavrična koalicija: Implikacije za mednarodni mir

UVOD

Predsedniška kampanja Reverenda Jesseja Jacksona in Mavrične koalicije (ki je to kampanjo proizvedla) predstavlja trenutno prelomno točko v ameriškem političnem življenju z daljnosežnimi implikacijami za mednarodna mirovna prizadevanja.

Jackson je kandidiral s programom, najnaprednejšim v zgodovini ameriškega dvostrankarskega sistema. Andrew Kopkind in Alexander Cockburn sta v The Nation ugotovila, da sta »J. Jackson in Mavrična koalicija, ki jo je predlagal, predstavljala historično osnovo, organizirano gibanje in radikalen program, kakršnega je levica hotela zadnjih petintrideset let«.

Jacksonov uspeh pri inspiriranju in mobiliziranju ogromnega števila ljudi, da so se vpletli v politični proces (večina prvič), njegova zmožnost, da odmakne politični tok od antikomunistične histerije in retorike hladne vojne in ga primakne k legitimnim težnjam ljudstev tretjega sveta, njegova osebna diplomatska misija v Sirijo, Srednjo Ameriko in projekt za Južno Afriko in Rusijo, je odprl veliko nasprotij v vladajočem in v ZDA splošnem mnenju. Sedanji trenutek je zelo fluiden. Obema stranema nudi nove priložnosti za mir v prizadevanjih in družbeno prenavo, hkrati pa obstaja nevarnost, druge Reaganove administracije, ki bo bolj bojevitna in represivna od prve.

raketami MX, križarkami, izstrelki TRIDENT in PERSHING, zahteva obrniti kolo razvoja križark, izstrelkov TOMAHAWK in PERSHING v Evropi nazaj, politiko neprve uporabe nuklearnega orožja in obsežne politične in ekonomske sankcije proti Južni Afriki.

Z namenom, da bi spravili deželo v gibanje v smeri, ki jo označuje LJUDSKA PLATFORMA, je skupina črnih voditeljev ugotovila, da mora ustanoviti koalicijo s tistimi v ZDA, ki jih je prizadela Reganova politika militarizma, rasizma, rezanja socialnih služb, nezaposelnosti, uničevanja malih farm, uničevanja okolja itd.

Na neki točki diskusije o plasiranju črnca za predsednika je prišla na dan ideja o Mavrični koaliciji. Takšna koalicija je bila uspešna na volitvah Harolda Washingtona, prvega črnega župana v Chichagu. Mavrična koalicija naj bi se razvila iz črnske baze, vključila pa naj bi tudi druge — Špance, ženske, Američane po poreklu, belce-aktiviste za mir, ekološke, komoseksualce, azijske Američane, arabske Američane — vse, ki jih je Reganova politika trpinčila in ki se lahko združijo na osnovi širokega programa za zaposlitev, mir in pravičnost.

Kljub nasprotovanju nekaterih črnih politikov, ki so čutili, da »še ni čas« za kandidiranje črnega predsedniškega kandidata, je J. Jackson postal gonilno kolo za artikulacijo širokih principov LJUDSKE PLATFORME in za negovanje začetkov nacionalne Mavrične koalicije. Na mnogih ravneh je šel Jackson s svojimi predlogi preko LJUDSKE PLATFORME. Platformo njegove kampanije so oblikovale potrebe in zadeve številnih skupin, katerih glas so vladarji dežele stoletja ignorirali.

Jacksonovi cilji v kampaniji so bili:

1. Združiti in navdihniti črnsko skupnost, da se bo začela vpletati v politično dejavnost.

2. Prikazati potencial črnih volilcev, tako da obe stranki ne bosta mogli nikoli več ignorirati ali imeti za dognano črnsko ljudstvo.

3. Artikulirati napredne domače in mednarodne alternative nasproti tistim, ki sta jih predlagali republikanska in demokratska stranka.

4. Skovati novo politično koalicijo, ki bo lahko rasla in nazadnje spremenila značaj in obveze ameriške vlade.

V naslednjem odseku bo razprava preizprašala izvedbo teh ciljev.

II. IZVEDBA

Črnska skupnost. Nevarnost, ki jo je enotnost črncev sprožila za vladajoče elite v ZDA, je pisno razvidna iz programa kontraobveščevalne (COINTELPRO) službe FBI v šestdesetih in sedemdesetih letih, ko se je pripravljala na uničenje sleherne možnosti »Črnih mesij«, da bi združili črnske množice. Nevarnost črnske enotnosti za sistem, posebej pa za Reaganovo administracijo, lahko vidimo v številu neregistriranih črncev, ki bi lahko zagotovili zmago demokratskega predsednika, če bi volili. V enajstih državah skupno s 134 elektorskim glasovi neregistrirani potencial črnega glasu presegajo zmogovitost Reaganovo mejo iz leta 1980. V New Yorku, npr., je Reagan zmagal s presežkom 165.459 glasov, medtem ko je 894.000 polnoletnih črncev ostalo neregistriranih. V Južni Carolini, domovini J. Jacksona, je Reagan zmagal s presežkom 41.456 glasov, medtem ko je bilo neregistriranih 292.000 črncev. V državah globokega juga predstavljajo črnci večino v številnih okrajih in mnogih kongresnih okrožjih, toda zaradi nizke udeležbe črncev na volitvah beli konzervativci vladajo naprej. To so južnaški rilčkarjevi semenski mešički (kot kličejo bele južnjaške demokrate v kongresu), ki so vrsto let zagovarjali visoke vojaške izdatke in bojvito imperialistično zunanjo politiko. Če bi Jackson mogel realizirati potencial oslabiljenih črnih volilcev v teh državah globokega juga, bi lahko začel spreminjati tok v kongresu.

J. Jackson je uspel združiti črnsko skupnost, kar ni storil nihče od Kingovega vodstva gibanja za državljanske pravice. Z bazo v črnski cerkvi (preko 90% črnih duhovnikov v državi je potrdilo Jacksona, cerkvena vodstva so aktivno usmerjala volilce k vpisu v volilne imenike, razdeljevala literaturo, organizirala politične avtomobilske povorke in rallye in zbrala ogromno večino začetnega fonda), je Jackson združil dve večinski struji v črnem gibanju — tako imenovano strujo za »državljanske pravice« in črnsko nacionalistično strujo. V času kampanje se je duhovnik Louis Farrakhan, vodja Nation of Islam, pojavljal z ramo ob rami s krščanskimi duhovniki in priporočal ljudem, naj gredo na volitve ter tako lomil prisego na nesodelovanje v ameriškem političnem sistemu. Vodje National Black United Front, National Independent Black Political Party in The Nation of Islam so igrali pomembno vlogo v kampanji, čeprav so nekateri črnski politiki, ki so se odločili podpreti Mondala (misleč, da ni še dozorel čas za črnega predsedniškega kandidata), vztrajali, da se ukine demokratski dogovor, je ogromno število črnih glasov — dobil jih je 85% na vseh ljudskih črnih volitvah — Jacksona naredilo za nespornega voditelja črnske skupnosti v Ameriki.

Seznami so se povečali za dva milijona v glavnem črnih volilcev kot rezultat njegove kampanje. Novi optimizem in politična energija se kopiči v črnih na vseh ravneh — od črnega političnega razreda do nižjega razreda. Mnogi novi črnci so kandidirali za politične funkcije v tem letu in veliko več jih bo uspelo zahvaljujoč Jacksonovi kampanji. Naslednji župan New York Cityja utegne biti črnski Jacksonov zagovornik Basil Paterson.

Jackson je dokazal, da je mojster politike, s tem ko je pridobil vpliv za črnce in Špance v demokratski stranki,

hkrati pa je ohranil neodvisnost in napredna načela Mavrične koalicije. Čeprav je Mondale uporabil črnske voditelje, da bi zmanjšal Jacksonovo moč, pa stara taktika deli in vladaj ni delovala.

Po Demokratski konvenciji, zgodovinskem preobratu, so predsedniki demokratske stranke v južni državah (vsi belci), ki so vrsto generacij predsedovali rasističnemu in politično konzervativnemu krilu stranke, prosili Jacksona za pomoč pri reševanju demokratske stranke na jugu.

Ker so se bali prehoda belih južnih demokratov k republikanski stranki, so videli v Jacksonovih uspehih znamenje nesreče. Če Jackson ne bi odstopil od kandidature za novembrske volitve, bi bila njihova usoda zapечатena. Tako sedaj Jackson neposredno baranta z vodji južnjaške demokratske stranke za podporo južnega krila stranke na volitvah, na katero je Mondale že prej računal. Jackson sedaj vodi po jugu kampanjo za novo ekonomsko poslovanje za črne in bele južnjake s popolnim sodelovanjem aparata južnjaške demokratske stranke.

Bolj kot prepričljiva volilna zmaga je Jacksonu prinesla status mednarodnega državnika njegova diplomatska odprava v Sirijo in Srednjo Ameriko ter njegov nagovor Organizaciji afriške enotnosti.

Čeprav te ne priznata niti republikanska niti demokratska stranka, pa ne moreta skrivati impresije ob njegovi zmoglosti za pogovore z voditelji tretjega sveta, ker sta onidve imeli tako velike težave. Črncem je ugled, ki ga je Jackson dobil v tretjem svetu, prinesel nov vir poguma in samospoštovanja v času vznemirljivega naraščanja rasizma v ameriški družbi.

Ti dogodki tvorijo veliko zmago Jacksonove kampanije in veliko preobratno točko v strankarskih politikah. S pridobivanjem trdnih črnih glasov, ki so neodvisni od strankarskega sistema na osnovi povečanja volilcev, je Jackson razkrinjal nedemokratsko naravo Demokratske stranke in jo prisilil, da pogleda v obraz nasprotjem, znotraj katerih je vedno veslala.

Ameriški volilni sistem je vedno deloval z minimumom participacije članstva, ob tem pa je vzdrževal le toliko »sodelovanja« in demokratskega »predstavnika«. Vodilni razred je nadzoroval dve glavni stranki s tem, da je dejansko odvrčal veliko število ljudi od volitev in drugih načinov sodelovanja v strankarskem življenju. Kot rezultat popularnega demokratskega gibanja šestdesetih let (gibanja za državljanske pravice, gibanje za ženske pravice), ki je poskušalo sprožiti proces volitev ljudi v urade, je Demokratska stranka predlagala reforme, ki s so povečale zastopanost skupin, ki so bile prej brez volilne pravice: ženske, črnci in druge rasne manjšine. Toda s porazom Georga McGoverna leta 1972 in Jimmyja Carterja 1980 (oba so zaposleni v stranki obravnavali kot outsajderja v sistemu in s tem kot produkt reform) se je strankino vodstvo odločilo, da bo obnovilo nadzor nad procesom. Reformatorje so obdoličili za poraz demokratov in mislili, da lahko s previdnim nadzorom omenjenega procesa in volitev zmagajo na volitvah 1984.

Po porazu Demokratske stranke na volitvah leta 1980 so voditelji stranke sklenili sporazum z delavsko aristokracijo, da bodo številne od prejšnjih reform nadaljevali v zameno za povečano vlogo delavskega vodstva v stranki. Previdno nadzorovane delavske birokracije bi morale nabirati volilne glasove za Mondala. Delavski voditelji se bojijo vzpostaviti ponovni vpliv v stranki, ker delavska moč v deindustrializirani Ameriki naglo upada.

Tako je bila sprožena vrsta sprememb v pravilih, ki so povečala ovire zunanjim udeležencem za vplivanje na proces izvolitve predsednika in ljudem, ki niso del delavske volilne mašinerije. J. Jackson je s poudarjanjem in vztrajnim oporekanjem tem nedemokratskim in diskriminirajočim pravilom razsvetlil nasprotje med besedičenjem demokratske stranke kot stranke »malih ljudi« in »delavnega človeka« ter njeno vsakdanjo prakso, ki jo nadzirajo elite.

S povečanjem števila volilcev (kar nista storila niti G. McGovern niti J. Carter) je Jackson prikazal potencial Demokratski stranki, s katerim bi dejansko postale ljudska — »obet, ki poganja vladajočemu razredu strah v kosti«.

Jasno je, da Demokratska stranka leta 1984 ne more zmagati brez široke podpore črnih glasov. Tako potrebuje Jacksona in Mavrično koalicijo za pridobivanje glasovalnih lističev. Po drugi strani pa voditelji stranke ne morejo Mavrični koaliciji dovoliti preveč, ker obstaja nevarnost, da bi izgubili nadzor nad stranko in odprli politični proces za ogromno število Američanov, ki ne sodelujejo, ker so pravilno sprevidele, da sistem ne deluje v skladu z njihovimi interesi.

Tako morajo voditelji strank prikazovati stranko kot zelo odprto, hkrati pa dopuščajo zelo malo takšne vsebine. Položaj je nevzdržen. Tako se je odprla zgodovinska konjunktura v ameriškem političnem življenju, katere izid je še neznan.

ARTIKULACIJA NAPREDNE ALTERNATIVE

J. Jackson je šel preko meglenega socialnega demokratskega programa LJUDSKE PLATFORME in izražal poslovanje, ki se je, čeprav ne eksplicitno socialistično, jasno nagibal v to smer in zagotavlja javnosti jasno alternativo za merjenje na le platforme Reaganove administracije, temveč tudi v desno nagnjenih predlogov drugih kandidatov za župane.

S postavitvijo alternativne daleč na levo glede na Mondalea ali Harta, je Jackson porinil oba tekmece precej v levo. Če ne bi kandidiral, bi bila retorika in platforma Demokratske stranke mnogo bolj konzervativna od obstoječe. Priznavajoč Reaganovo popularnost je Mondale poizkušal Reagana izločiti. Jackson pa je prisilil Mondala, da je zapustil večji del prejšnje hladno-vojnske retorike, da je končno priznal zaskrbljenost za revne in delovne ljudi ter da je uporabljal manj agresivno in manj intervencijsko pozo do tretjega sveta. Jacksonova zgodnja in čvrsta podpora prizadevanja za žensko podpredsednico je tudi ustvarila vzdušje in vpliv na ženske skupine, da so pritiskale s takšno zahtevo. Njegovo napredno stališče o Južni Afriki in Srednji Ameriki je prisililo oba glavna kandidata, da sta si ustvarila boljši položaj na teh področjih zunanjih politike, kot bi si ga sicer brez Jacksonove kandidature.

Jacksonova kompanija je zagotovila edine realne razprave o obsežnih rešitvah miru in pravičnosti, oboje v času prvih predsedniških volitev in na osnovi Demokratske konvencije. Čeprav je imel G. McGovern tako napreden program, pa je Jackson edini predsedniški kandidat, katerega program je vseboval zahtevo po 20-25% znižanju vojaškega proračuna, po neprvi uporabi nuklearnega orožja, za šestmesečni enostranski moratorij proizvodnje preizkušanja in razvijanja vseh nuklearnih orožij, za popolni umik vojaške pomoči ZDA in osebja iz Srednje Amerike, denunciacijo ZDA na Granado, za prekinitev investiranja v J. Afriko in za normalizacijo odnosov s Kubo.

Poleg tega je Jackson zavzel najdrznejše stališče do Bližnjega Vzhoda od vseh pretendentov za predsednika, zahtevajoč priznanje tako pravice Izraela, da obstaja znotraj mednarodno določenih meja kot pravico palestinskega ljudstva do varne, neodvisne države. Jackson si je z nepristranostjo na Bližnjem vzhodu in vztrajanjem, da arabska ljudska vstopijo v pogovore, prislužil sovraštvo izraelskega lobija. Ta lobij, združen s silami desnega krila in mediji, je poskušal iztiriti Jacksonovo kampanjo z izrabljanjem dolgoročnih nasprotij med črnci in Židi. Jackson je branil svoje stališče o Bližnjem vzhodu, toda spor po njegovem slabo sestavljenem komentarju o Židih in podpori duhovnika Louisa Farrakhana ga je stal glasove belih liberalcev, ki bi morda bili pripravljeni dati podporo njegovim mirovnim pobudam.

Večina Jacksonovih najradikalnejših pobud so predstavniki Harta in Mondalea v Demokratski Platform Committee, ki daleč prekašajo Jacksonove sile. (Diskriminirajoča pravila, ki jih je sprejela Demokratska stranka, poberejo Jacksonu polovico predstavnikov, ki bi jih lahko imel, če bi predstavništvo temeljilo na načelu ena oseba en glas.) Jacksonova kampanja se je pojavila ob pisanju dveh manjšinskih poročil o zadevah mednarodnega mira, ki sta bila kasneje vključena v konvencijo za volitve. Ti manjšinski poročili sta zahtevali jamstvo za »neprvo uporabo nuklearnega orožja« in za »bistveno realno zmanjšanje vojaškega proračuna«. Čeprav so se nakopičile ovire proti Jacksonu in Mavrični koaliciji (zaradi prej omenjenih diskriminirajočih strankinih pravil), smo nazadnje uspeli pridobiti 1000 dodatnih glasov od predstavnikov Harta in Mondalea in tako dobili več kot tretjino vseh glasov v Demokratski konvenciji.

Jacksonova vztrajna zahteva po demokratizaciji procesa selekcije za predsednika se je odrazila tudi v strankini obvezi, da bo »Častna komisija« preučila pravila stranke in izdelala priporočila za reforme za volitve v letu 1988 z Jacksonovim pomočnikom kot predsednikom.

VZPOSTAVITEV MAVRIČNE KOALICIJE

V času kampanje so mediji in glavni tok političnih komentatorjev ignorirali Mavrično koalicijo, ki jo je Jackson poizkušal izgraditi, okarakterizirajoč jo za vsečrnsko kampanjo. Medtem, ko je bilo jedro vodstva kampanje črnsko in je večina volilcev izhajala iz črnske skupnosti, je bil impresivni začetek zastavljen tako, da se zgradi večrasna, večstrujna koalicija v ekstremno težkih okoliščinah.

Ko so bili glasovi prešteti, so pri-ližno 22% Jacksonovih glasov od vseh (bilo jih je 3,4 milijona) oddali belci (blizu 737.000 glasov). Ob dejstvu, da je bilo zelo malo sistematično organiziranega dela med belci in da smo delali z rasističnimi in včasih sovražnimi mediji, ta podoba predstavlja presenetljiv dosežek. Jackson je imel še bolj impresiven začetek, ko si je pridobil španske glasove. Ti so relativno novi. 70% polnoletnih Špancev v ZDA ni registriranih. Od teh, ki so volili, jih je 33% dalo glas Jacksonu v New Yorku in 17% v Kaliforniji. Na obeh področjih so koncentrirani Latino-Američani.

Jacksonovo agresivno nasprotovanje represivni Simpson-Mazzoli imigracijski listi, ki napada Špance z aretacijami, trpinčenjem in prevozi (listo so namenoma prezrli demokratski republikanci v kongresu) se je številnim volilcem, ki prvič niso volili za Jacksona, prikazala kot najsvetlejša upanje za prihodnost pridružitve Mavrični koaliciji.

Azijski in arabski Američani so glasovali celo v večjih razmerjih za Jacksona. Bil je prvi predsedniški kandidat, ki jih je priznal kot skupnosti in ki je imel popolne razvojne politike v skladu z njihovimi interesi. Njegova azijsko-ameriška politika je na primer zahtevala reparacije za japonske Američane, ki so bili internirani v koncentracijskih taboriščih v ZDA med drugo svetovno vojno, in ukinitev ameriške pomoči Marcosovemu režimu na Filipinih.

Jackson je naredil pomemben vdor v delavske glasove ljub močni delavski podpori V. Mondaleu. Jackson je dobil 85% delavskih črnskih glasov.

Čeprav analiza glasovanj belih delavcev ni zanesljiva, je Jackson govoril na mnogih zborovanjih, ki so jih organizirali beli delavci in potrkal na rastoči obup navadnih ljudi nad nemočjo delavskega vodstva ter jih zaščitil pred zapiranjem tovarn, zniževanjem plač, razbijanjem sindikata in pred problemi zdravja in varnosti v industriji.

Jackson se je potrudil med mladimi volilci, na Severozhodu je to kategorijo dobil. Plemenski sveti, ki predstavljajo eno tretjino vseh Indijancev v deželi, so se pridružili Jacksonovi kampanji. Čeprav Indijanci predstavljajo majhen odstotek volilcev, pa je moralna in simbolična narava njihove podpore za Mavrično koalicijo zelo pomembna.

Mali beli farmerji, ki so na hitro izgubili zemljo v agropolijskih, so se pravi tako pridružili Mavrici in postali eni najbolj borbenih Jacksonovih podpornikov v državah kot so Missouri, Kansas in Nebraska. Jacksonova agrarna politika edina v celoti in neposredno odgovarja njihovim potrebam in poskuša povezati potrebe prebivalcev z nizkimi dohodki po hrani s potrebo po ohranitvi malih farm in ohranitvi zemlje za prihodnje generacije.

Organizacijsko je mirovno gibanje v ZDA (to je dejansko konlomerat mnogih različnih skupin in političnih tendenc) ostalo daleč stran od Mavrične koalicije, toda večina njegovih individualnih voditeljev je pozdravila kampanjo in mnogi delajo zanj kot posamezniki. Jackson se zavestno predstavlja kot edini mirovni kandidat, kar tudi resnično je.

Kamorkoli Jackson gre, uporablja kampanjo, s katero želi usmeriti pozornost javnosti na te nevidne Američane in ljudi tretjega sveta, ki trpijo zaradi strukturne nepravilnosti — moči, militarizma, onesnaženja, bolezni — in rasnega, spolnega in kulturnega zaitranja. Njegova kampanja je postala magnet za vse vrste zamer revnih in preganjanih, ki so upali, da bo pomagal rešiti njihove skrbi. Noben drug kandidat za predsednika ZDA ni tako pritegnil množice.

Ob ustanavljanju Mavrične koalicije revnih, tistih, ki so brez volilne pravice, razdedinjenih — in tistih, ki so se pridružili težnjam revnih v drugih delih sveta — je bil Jackson prisiljen združiti zadeve, ki jih mnogi Američani, kakor so socializirani, vidijo kot nepovezane.

Ameriška javnost je gotovo ena najbolj politično nepismenih populacij na svetu, tako da je Jacksonovo nenehno združevanje tokov imelo živo vzgojno vlogo za ameriško javnost. Uporabljajoč domači jezik črnske cerkve in izkustva večine črncev ZDA, je izdelal strukturno analizo poznega kapitalizma, ki se bo zdelo mnogim v socialističnem svetu sprejemljiva, in pozval ljudi, da se postavijo na pravo stran v svetovnem širokem razrednem boju za pravico in svobodo. 50 milijonov ljudi je gledalo Jacksonov poziv Demokratijski konvenciji po TV, najbrž najsijajnejši košček političnega govornišva v tem stoletju. Ameriška levica doslej še ni imela takšne publike za artikulacijo svojih pogledov na svet.

Omembe vredno v Jacksonovi kampanji je tudi, da ni nastavljal rdeče vabe. Naprednemu gibanju, ki je zrastle iz črnskih izkušenj v Ameriki, ni bilo treba uporabiti marksističnih izrazov, da bi doseglo bistveno točko, in zato je imela desnica hude čase pri etiketiranju le-tega z namenom, da bi ga uničila. To je še posebej pomembno v zdajšnjem času, ko se je »grožnja« komunistična in »marksizma - leninizma« povečala do mrzličnega vrhunca v času Reaganove administracije in njenih daleč desnih zaveznikov.

Mnogi, ki so vpadli v Mavrično koalicijo iz različnih razlogov v času kampanje, so se ji sedaj gotovo pripravljeni pridružiti kot njeni graditelji v smeri rastoče neodvisnosti tega naprednega političnega gibanja.

III. SLABOSTI JACKSONOVE KAMPANIJE

Strukturna slabost je ena glavnih slabosti Jacksonove kampanje in Mavrične koalicije pred volitvami. Ker je to koalicija, ki se razvija na zatiranih in izkoriščanih področjih ameriške populacije, je primanjkovalo denarja in dostopa do tehnologije, ki jo je imel na razpolago vladajoči razred. V deželah, kjer tako dominirajo obširne povprečne industrije, je Jacksonovi kampanji primanjkovalo sredstev, da bi kupila vsaj eno televizijsko reklamo. Kljub temu je Jackson med kampanjo poveljeval zelo intenzivni moči. Je mojster v uporabi medija, njegove vnete karizmatične poteze so prodajale časopise. Jasno je, da takšne svobodne medije po konvenciji ni bilo moč podpirati, ko Jackson ni bil več v tekmi. Še več, nihče ne more zaupati etabliranim medijem, da dajejo pravilno razlago takega gibanja. Če bo Mavrična koalicija preživela in se razrasla, bo morala razviti svoje lastno obveščanje in sredstva javnih zvez, kar pa ne bo lahko, ker so stroški za to velikanski.

Pomanjkanje denarja je prizadelo zmoglosti kampanje, da bi vzpostavila zavezanstvo tudi izven črnske skupnosti. Prepričana sva, da bi Jackson lahko dobil več glasov Špancev, belcev, Azijcev in delavcev, če bi imel na razpolago denar, da bi plačeval večje število organizatorjev, ki bi agitirali med temi skupinami.

Seveda je bila najmočnejša ovira te kampanje in oblikovanju Mavrične koalicije trmoglavi rasizem, ki je okužil vse pore ameriške družbe. Bolj neukrotljive kot očiten beli fašizem Ku Kluxa Klana in nacističnih skupin so suptilne oblike rasizma v delavskem in srednjem razredu ter med naprednim delom belega prebivalstva, ki so opisane v zadnjem delu tega teksta. Globoke razlike s

stališča življenjskega stila, razrednosti in geografskega položaja ločijo raznorodno prebivalstvo ZDA.

Prav te razlike pa tisti na oblasti zelo izrabljajo za mistifikacijo in razdeljevanje ljudi v Ameriki. Razredne razlike med Židi in črnci ter neupoštevanje zgodovine kogarkoli drugega, kar se hrani z rasistično vzgojo in propagando, je omogočilo, da so Jacksonove pripombe o Židih izrabili za slabitev gibanja, ki ga je poskušal zgraditi. Vse to, kar je resnično razredna razlika med tema skupinama, in obsežna razhajanja glede bližnjeevzhodne politike, so obrnili v primer rasnega sovraštva in sprožili globoke čustvene reakcije. Rasne in kulturne razlike bodo še naprej bistvena točka pri izgrajevanju večnacionalnega gibanja za mir in pravičnost.

In nazadnje, neizkušenost številnih ljudi v vodstvu Jacksonove kampanje je pomenila, da so bile storjene napake, ki se jih bo dalo odpraviti. Črnska skupnost še ni poskušala ničesar tako veličastnega. Poleg tega je bilo nekaj poskusov v zgodovini ZDA, da bi ustvarili fronto široke koalicije, kot to poskuša Jackson (večkrat to ni kopija prejšnjih). Napori Komunistične partije v tridesetih letih in zgodnjih štiridesetih letih so se približali našim izkušnjam, toda nove stopnje tehnologije ter daleč obsežnejše ekonomske in demografske spremembe v tovarnah ameriške družbe danes naš posel čedalje bolj otežujejo. Kampanja je vendarle prinesla stopnjo izkušnje in vrsto podatkov, ki bodo koristili v prihodnje.

IV. ZMOŽNOST MAVRIČNE KOALICIJE ZA NAPREDNO PREUSMERITEV AMERIŠKE POLITIKE

Gotovo je največja slabost političnega sistema ZDA v tem, da zatira močno in vitalno levico. Čeprav je bilo v zgodovini ZDA veliko levičarskih strank in mnoge še danes obstajajo, je bilo zadnjič, da je levica poveljevala pomembnemu in široko zasnovanemu delu volilcev v začetku stoletja, ko so imeli socialisti preko 70 funkcij na ravni izvoljenih in vseljudeških volitvah, v številnih mestih. Obstajajo številni razlogi za to volilno šibkost, ki jih lahko razvrstimo od obče znane neenotnosti ameriške levice do ostrega preganjanja rdečih, ki pozdravi vsako novo okrepitev na levi. Na tem mestu nimava namena to podrobneje raziskovati. Najina predpostavka je, da je pojav Mavrične koalicije pod vodstvom J. Jacksona prinesel zmoglost za razvoj široko zasnovanega naprednega gibanja, ki bo sposobno zmagati na volitvah in vplivati na vladno politiko. Najprej želiva razpravljati o vzrokih, zaradi katerih ima Mavrična koalicija zmoglost, da uspe, kjer so napredna gibanja v preteklosti padla.

Kandidatura J. Jacksona je velikopotezno prikazala pojav črnskih glasov kot močno novo silo v ameriški politiki. Praviva »novo«, ker do sprejetja Zakona o volilnih pravicah v letu 1965 v južnih državah črnci dejansko niso volili. Tam pa živi več kot polovica črnskega prebivalstva v ZDA. Celo na severu so bili črnci čisto podzastopani. Prvi črnski član kongresa v tem stoletju je bil izvoljen leta 1928, drugi pa šele 1944. 1966 leta jih je bilo samo šest od 435 članov. Danes jih je 21 in še vedno so črnci podzastopani. Jackson je privabil 2,5 milijonov črnskih glasov na prvih volitvah. Pridobil je 57 kongresnih področij s tem, ko je zanj glasovala samo petina celotnega prebivalstva. To bi se prevedlo v možnost za 10-15 milijonov glasov na splošnih volitvah. Skratka, pred letom 1965 so bili črnci malenkosten dejavnik na volitvah, od 1964 do 1980 leta so se številčno okrepili na določenih področjih, zlasti na globokem jugu in v večjih severnih mestih. Postali so nekaj in z njimi bo treba računati na lokalnih volitvah. Toda kot nacionalna sila so jemali podporo demokratom, ki so podcenjevali njihovo potencialno številčnost in zmanjševali vrednost sodelovanja potencialnih volilcev. Mnogo demokratičnih politikov ni odobravalo naraščanja registracije črncev celo po letu 1964, ker so se bali preobrata v lokalnih bazah moči.

Jacksonova kampanja je odprla tretjo ero črnske politike v 20. stoletju. Prvič zato, ker je Jackson navdušil preko dva milijona črnskih volilcev, ki so se registrirali, drugič, ker je dokazal Demokratijski stranki, da črnske glasove ne more imeti za dognane in tretjič s tem, ko je dobil presenetljivih 85% črnskih glasov na prvih volitvah, kar kaže na to, da so črnski glasovi enotna sila. Tako se je ameriški politični establišment prvič spopadel s širokim (15% prebivalstva), neodvisnim in enotnim volilnim blokom. To pomeni, da črnski glas, če se združi z vsaj 40% nečrnskih volilcev, lahko pripelje do zmage.

Predno zastavimo vprašanje o pomembnosti nove politične sile za pojav resnično naprednega gibanja, naj najprej preizprašamo vzroke za neodvisnost črnskega glasu. Prvič, črnci so ne glede na napredek še vedno ekonomsko homogena skupina. Zaradi rasizma so črnci v ZDA tolkli revščino, trpeli brezposelnost in pomanjkanje vzgoje v daleč večjem obsegu kot belci in druge etične skupine. Celo tisti, ki so si ustvarili ekonomsko trdnost, se spominjajo življenja v revščini, ali pa imajo sorodnike in prijatelje, ki še vedno tako živijo. To jih je pripeljalo do širokega soglasja o ekonomskih in družbenih izhodih za črnsko skupnost in do tega, da jih ni mogoče zlahka manipulirati s politično retoriko. Drugi dejavnik za neodvisnost črnskega glasu je črnska cerkev, ki je zrasla zato, ker so bili črnci izključeni iz cerkve belcev in kot posledica tega oblikovali neovisno institucijo — kulturno, finančno in politično. Najpomembnejša Jacksonova opora v kampanji za prve volitve je bila črnska cerkev. Večina zunanjih učinkov kampanje v črnski skupnosti je morala zagrabiti množice v črnski cerkvi.

Jackson je dokazal, da je zmoglost črnskih glasov obsežna, neodvisna in enotna sila, toda ali je napredna?

Če to je, ali lahko oblikuje osnovo za novo napredno gibanje v politikah ZDA? Upava, da imava na to vprašanje afirmativen odgovor. Seveda je to dejstvo razisem v preteklosti zasenčil. Belci v mirovnem gibanju obžalujejo, da je tako malo črncev vključenih v gibanja za mir in pravičnost. To, kar so ti aktivisti spoznali, je: 1.) črnci so bili tako vsrkani v boj za preživetje iz dneva v dan, da so imeli malo časa za gibanja, ki se ne vključujejo v zadovoljevanje njihovih vsakodnevnih potreb 2.) spraševali so se, zakaj naj bi se pridružili bistveno belskemu gibanju in sprejeli vodstvo belcev. Jacksonova kampanja je pokazala, da se črnce lahko šteje med podpornike naprednih stališč, če širši predlogi za mir in pravičnost vključujejo rešitev vprašanj zaposlitve, bivanja, hrane, zdravja in vzgoje. Nasprotno predpostavki medijev, kjer dominirajo belci, črnci ne bi podpirali Jacksona le zato, ker je črn. To je rasistična podmena, ki temelji na nezavednem prepričanju, da črnci ne vrednotijo kandidatov glede na stališča do rešitev. Dejstvo je, da so črnci dosledno pošiljali naprednjake v kongres in da so stalno podpirali vsako večinsko pobudo za družbeno spremembo v zgodovini ZDA. Ženske, ki so organizirale gibanje za žensko volilno pravico v 19. stoletju, so dobile svoje prve izkušnje v boju za odpravo suženjstva. Toda ko so jim črnci ponudili podporo v kampanji za žensko volilno pravico, so bili pogosto zavrnjeni, ker so se ženske, ki so vodile gibanje, bale, da jim bo prisotnost črncev odtegnila potencialne podpornike med bleci. Zgodovina se je ponovila poleti pri Demokratijski konvenciji. Ko je belsko prevladujoč ženski zbor volik dosegel svoj cilj — imenovanje ženske za podpredsednika (v veliki meri po zaslugi Jacksona), je prenehal aktivno sodelovati pri uresničevanju Jacksonovega programa in podpirati Mavrično koalicijo. Črnci so podrli tudi zgodnje napore pri organiziranju delavcev, toda navadno so bili izključeni, ko so se oblikovali sindikati.

V 20. stol. sta z dr. M. L. Kingom združila, navkljub velikemu nasprotovanju, gibanje za mir in za državljanske pravice, kar je preskrbelo protivojnu gibanju presežek moči in s tem konec vojne v Vietnamu. Celo v vojski je naraščal odpor črnskih vojakov do vojskovanja v Vietnamu, kar je prisililo Nixonovo administracijo, da je začela iskati pot iz močvirja. Gibanje za osvoboditev žensk iz 70-ih let se je zgradilo na osnovi spoštovanja človeških pravic, ki ga je utemeljil boj črncev za svobodo v 60-ih letih.

Še bolj pomembno od navedenih dejstev je, da se črni Američani danes močno identificirajo s položajem in težnjami ljudstev tretjega sveta, zlasti Afrike, pa tudi Azije in Latinske Amerike. Naj to orisem z osebnim doživetjem. Po obisku Nikaragve 1981 leta sem pogosto prosil, da bi lahko govoril o tem. V enem takšnih primerov sem pridigal v ogromni črnski cerkvi o »Krščanstvu in revoluciji v Nikaragvi«. Čeprav je bilo nekaj poslušalcev vpletenih v organiziran protest zoper Reaganove politike v Srednji Ameriki, ali pa so vedeli več o razmerah v Nikaragvi, so se z velikim navdušenjem odzvali mojemu sporočilu. Bilo je očito, da se močno identificirajo z osvobodilnim bojem ljudstva Nikaragve in da iz lastne zgodovine razumejo, da je cerkev logičen zaveznik takšnih borb. To je povsem drugačno gledanje od tistega v cerkvah belcev, ki vidijo v cerkvah nadpolitično vlogo in podpornika statusa quo.

Ker se črni Američani identificirajo s težnjami in boji ljudstev tretjega sveta, so kaj kmalu sprevideli nemoralnost in krutost Reaganovih politik na področjih, kot so Južna Afrika, Filipini in Srednja Amerika. Obstajajo dobro dokumentirana poročila o tem, da so črnske enote zavrnile streljanje črnih Granadčanov v invaziji na Granado in da so črnce izločili iz enot Hitro uporabne sile, ki se jih lahko uporablja v vojaških akcijah v tretjem svetu. Ta poročila dobijo še večjo težo, če jih gledamo v odnosu do zgodovinskega zapisa črnske spretnosti, hrabrosti in naklonjenosti ameriški revoluciji, državljan-ski vojni in 1. ter 2. svetovni vojni. Črnci v ZDA so globoko užaljeni zaradi podpore vlade ZDA rasističnemu režimu v Južni Afriki in zahtevajo sankcije za režim v Pretoriji. Ob invaziji na Grenado (tu je v večini črnsko ljudstvo) je bila črnska skupnost zelo ogorčena, čeprav mediji o tem niso široko poročali.

Kot so ameriški črnci podpirali težnje ljudstev tretjega sveta, tako so ta podpirala kandidature J. Jacksona. Obiskovalci Nikaragve ob obletnici revolucije se poročali, da je eden najboljšejših napisov na praznovanju nosil besede »REV. JASSIE JACKSON, TVOJ BOJ JE NAŠ BOJ«. Dvanajstletni fantič je na ulici ob srečanju Američana vprašal, kakšne so možnosti Jacksona, da postane predsednik.

ČRNCI IN DEMOKRATSKA STRANKA

Od II. svetovne vojne in Rooseveltove dobe je levica v ZDA razpravičala o vprašanju ali naj sodeluje z Demokratijsko stranko, naj organizira tretjo stranko, ali zavzame vse volilne politike. Vsako rešitev so preizkušale različne skupine v različnih časih, vendar nobena ni zadovoljila. Mnogo belcev na levi je izrazilo upanje, da bo Jackson utemeljil tretjo stranko. Misli, da je za kaj takega v bližnji prihodnosti malo verjetnosti. Kakršnokoli korist si lahko pridobijo črnci, si jo lahko le z Demokratijsko stranko. Vseh 21 črnskih članov kongresa je demokratov, prav tako kot župani Chicaga, Los Angelesa, Washingtona, DC*, Philadelphie, New Orleansa, Atlante, Birminghama in Detroita. To ne pomeni, da so črnci zadovoljni z Demokratijsko stranko. Daleč od tega. Pač pa so se naveličali, da jih beli strankarski voditelji ne upoštevajo in jih imajo za že v naprej predvidene. Mnogi so vznemirjeni ob strankinem konservativnem stališču

o številnih ekonomskih rešitvah, kot npr. Mondaleova zavrnitev programa za zmanjševanje nezaposlenosti.

Dilema o tem ali dosegati politične cilje v Demokraski stranki hkrati pa biti izključen iz realnega vodstva se je zlomila s široko zastavljeno Jacksonovo kampanjo. Črnci sedaj čutijo, da imajo politično moč za prevzem oblasti v stranki v številnih državah in da lahko preoblikujejo njene politike. Ena od najpogostejše slisanih analiz Jacksonove kampanje je, da »Demokraska stranka nikoli ne bo ostala enaka«. Ta nov prikaz politične moči črncev belih politikov ni stal izgube, čeprav polagoma spoznavajo njegove polne posledice. Kljub prejšnjim znakom (pred Konvencijo), da bo Jackson izpodrinjen iz kampanje, je Mondale poudaril Jacksonovo pomoč kot ključno oporo in pozdravil njegovo popolno sodelovanje v kampanji. Septembra se je Jackson sestal z belimi voditelji Demokraskke stranke vseh desetih držav globokega juga in jim obljubil, da se bo aktivno zavzemal za črne in bele kandidate. Od tedaj je sodeloval v prizadevanjih, da bi stranka odobrila bele in črne kandidate v teh državah. Takšno srečanje, ki dopušča rasno sodelovanje na globokem jugu, bi bilo le nekaj let nazaj nekaj nezaslišanega.

*Distric of Columbia

Gotovo je, da demokraska oblastna elita nikakor ne ustrezata popolnoma tem novim črnskimi težnjam. Zdi pa se verjetno, da črnci zaradi tega ne bodo zapustili stranke, dokler se ne bodo okrepili znotraj nje same.

Odločitev za ustanovitev Mavrične koalicije, ki bi imela trajno bistvo neodvisno od Demokraskke stranke, hkrati pa bo obsežno delovala v njej, sugerira strategijo, ki ji bodo sledili. To strategijo se da primerjati s strategijo delavskega gibanja, ki dosledno podpira Demokrasko stranko in ohranja lastno neodvisnost.

MAVRICNA KOALICIJA KOT VEČRASNO GIBANJE

Mediji so označili Jacksonovo kampanjo kot črnsko kampanjo, neupoštevajoč dejstva, da so eno tretjino od 3,4 milijonov glasov Jacksonu dali belci in da se je močno vsidral med Latinci, Azijskimi Američani, in Američani po rodu v številnih delih dežele. Jacksonov dosežek, da je »spravil črnske volilce na novo raven moči, je presenetljiv, toda vedno je poudarjal, da je njegov pravi cilj razviti novo politično gibanje, ki bo preseglo meje črnske skupnosti. Prepričana sva, da je to največja obljuba Jacksonove kampanje in resnično največje upanje za Ameriko in svet. Če bo Mavrična koalicija zmogla pridobiti osnovno podporo belcev idr. etničnih skupin, žensk, starejših, revnih in mladih, bo lahko dosegla tisto, za kar se je levica v tem stoletju tako trudila — odkrito napredno, široko zasnovano gibanje z zanesljivimi volilci.

Zakaj lahko pričakujemo, da bo ta napor uspel, kjer so mnogi drugi padli? V dodatku k razlagam lahko navedemo dejstvo, da so gibanja leve v preteklosti uporabljala marksistični jezik, zato so bila obtožena, da so »ne-ameriška«. Kakorkoli je bil ta kritikizem neopravičen, pa je bil učinkovit. Jacksonove ideje in program so domači in zakoreninjeni v najuglednejši ameriški instituciji — črnski cerkvi. Čeprav se identificira z vsakim tujim ljudstvom, gre Jacksonu bolj za zatirana ljudstva tretjega sveta kot pa za velike moči vzhoda ali zahoda. Njegov jezik in retorika sta jezik Biblije in južnjaških črncev. In belcev — jezik, ki zveni domače in spodbudno večini Američanov.

Resnična ovira, na katero je Jackson in tisti, ki so se z njim trudili izgraditi Mavrično koalicijo, naletel, je dolgotrajna in perversna narava belega rasizma v družbi ZDA. Herberthy Daughtry, eden ključnih Jacksonovnih pristašev, je ugotovil, da »bi bil J. Jackson že sedaj predsednik, če bi bil belec.« Namignil je na odpor belcev, da bi sprejeli črno vodstvo. Beli Američani so ploskali M. L. Kingu kot velikemu voditelju črncev v Ameriki, toda malo belcev je razumelo ali sprejelo Kinga kot velikega kulturnega in etničnega voditelja vseh Američanov, kot je bil Gandhi v Indiji. Tisk je v osredotočenju na Jacksona kot črnega kandidata, ignorirajoč zelo pomembno podporo belcev in Latincev, negoval in ovekovečil to stališče.

Vendar gre za veliko več, kot za vprašanje ali beli Američani lahko sprejmejo J. Jacksona in druge ne-bele politike za svoje voditelje. Ne-belci danes tvorijo 25% prebivalstva ZDA, po nekaterih ocenah pa blizu 30%. Zaradi stopnje rojstev in priseljavanja ta odstotek še narašča. V številnih državah, vključno s Kalifornijo, bodo ne-belci kmalu v večini. Če bo Amerika sledila reaganizmu in se oprijela ideje o sebi kot beli in krščanskem ljudstvu, bo to korakanje nazaj in bo vodilo svet vse bližje fašizmu in nuklearnemu holokavstu. Če pa bodo, po drugi strani, ZDA lahko razumele, da so njene črnske, latinske, azijske in domovinske skupnosti, (ki jim pripisuje obveznosti) njen največji nerazviti vir, ki se lahko identificira s težnjami pojavljajočega se svetovnega vodstva ljudstev tretjega sveta, lahko odigra pomembno vlogo v izgradnji nove svetovne skupnosti, ki bi temeljila na miru in pravičnosti ter uresničitvi sanj M. L. Kinga o »ljubljeni skupnosti«. To je obljuba in zmožnost J. Jacksona in Mavrične koalicije.

ZAKLJUČEK

Oba sva optimista in realistično pesmistična glede sodobne dobe. Čeprav sva opisala zmožnost nisva brezbržna do velikanskih ovir, s katerimi se srečujemo pri graditvi naprednega gibanja v ZDA.

Zgodovinsko so se pojavljali taki napadi (z državno pomočjo) »umazanih trikov«, podtikanih in umori. Mavrična koalicija je sedaj organizirana kot ljudsko neodvisno napredno politično gibanje, ki bo imelo morebiti svoje enote in zveze v vsaki državi. Mavrična koalicija je poskušala postati upoštevana avtoriteta (na politični in kulturni ravni) za rasni, kapitalistični in imperialistični konsenz, ki je vladal Ameriki na njenem začetku. To bo resnično ustvarilo nekaj takega kot stranko, vendar ne bo to. Delovala bo v Demokraski stranki, kjer bo lahko in podpirala neodvisne kandidate in politične strategije, ki ne morejo dobiti podpore stranke.

Čeprav takšno gibanje potrebuje čas za svoj razvoj, se bojiva, da ne bomo imeli časa ali prostora za politično dihanje, če bo Reagan ponovno izvoljen. Toliko je postavljeno na kocko na volitvah 1984 za nas in za ves svet. Mavrična koalicija v vsaki državi tekoče vodijo vpisovanje volilcev in vzgojno kampanjo za izvolitev Mondala-Ferrare. Tisti, ki so podpirali Jacksonovo kampanjo, niso povsem srečni ob Mondalovi zavrnitvi programa za mir, pravičnost in zaposlitev in še vedno je negotovo ali bosta Mavrična koalicija in Jackson uspela motivirati vse tiste, ki so volili njiju (in tisoče več, ki so nevpisani), da bodo glasovali za demokrasko listo. Mondale osebno ne pomaga svoji lastni izvolitvi s svojo motno kampanjo, z zavračanjem, da bi se spravil na Reagana na agresiven način in s tem ko nima programa, da bi zadovoljil sleherni del svojih volilcev. Vendar nanj gledajo manj kot verjetno sprožilca nuklearne vojne, manj kot človeka, ki bi ZDA vpletel v tretji svetovni spor in bolj kot podpornika državljskih demokratičnih pravic.

Če bo lahko Mavrična koalicija pridobila ogromno število novih volilcev, ki bodo porazili Reagana, bo s tem dosegla veliko večji vpliv v Demokraski stranki. Če pa bo Reagan ponovno izvoljen, si utegne tudi Mavrična koalicija izboriti status v Demokraski stranki in pokazati, da demokrati izbirajo napačne osebnosti in napačno ideologijo. V kakšnem obsegu se bo zmožna Mavrična koalicija združiti z drugimi osvobodilnimi in naprednimi sektorji ameriškega prebivalstva — delavskim gibanjem, mirovnim, in ekološkim gibanjem, feninističnim gibanjem — lahko odvisi stopnja in vrsta represije, ki bo vzpostavljena po volitvah.

John in Sheila Collins sta aktivna v boju za mir in pravičnost že vrsto let kot organizatorja in teoretika. John je so-direktor Združenja duhovščine in laikov, ljudskega, medreligioznega gibanja za družbene spremembe. Tesno je sodeloval v Jacksonovi kampanji pri organiziranju belih duhovnikov. Sheila je bila v Jacksonovem ljudskem štabu kot koordinator Ljudske mavrične koalicije.

PREVOD IN IZBOR
IGOR LUKŠIČ

POVZETEK ODGOVOROV JOHNA IN SHEILLE COLLINS

Zanimivo je, da je 70% prebivalstva ZDA, po raziskavah javnega mnenja, proti nuklearnemu oboroževanju, da je večina ameriških ljudi proti poseganju v nikaraguansko revolucijo, da je večina ljudi proti Reaganovi politiki itd. Vendar so volilci glasovali za Reagana, ker so preplašeni, želijo ohraniti status quo. Tudi bogataši, ne le reveži, so zadolženi in nočejo tvegati spremembe na političnem vrhu, za katere niti ne vedo, kaj jim bi prinesle. Duhovščina se je v ZDA s pismom o miru krepko pridružila levi in mirovni fronti, hkrati pa se s trdovratnimi stališči o prepovedi abortusa uvršča med konservativne sile. Njena vloga nikakor ni enoznačna. Moral majority je skupina desnih katoliških aktivistov, krščanskih fundamentalistov. Oblikovala se je v 70-tih letih, vrhunec pa je doživela z izvolitvijo Reagana 1980. leta. Ta skupina razpolaga z obsežnimi sredstvi (npr. sedmina razpisnih postaj v ZDA, veliko TV postaj) ogromno denarja. Verjamejo v najkonservativnejše teorije, ki se opirajo na eno izmed tradicij krščanstva. Odrešitelj bo nastopil skozi nuklearni holokavst in sicer v Izraelu. Skozenj bodo verni rešeni, povzeti v drugo življenje. Padli bodo le »slabi«. (Takim predstavam je zelo blizu sam R. R.)

Komunistična partija ZDA je bila vseskozi podvržena ostri represiji FBI, vlade, itd. V tridesetih letih je bila KP zelo učinkovita pri organiziranju delavskega gibanja. Po vojni (čas Mac Carhya in makartizma v letih 1947-54) pa so komuniste pometali iz vseh legalnih organizacij, tudi iz sindikatov, kjer si je FBI tedaj utrdila pozicije. V letih 1956-68 so mnogi člani zapustili partijo, ker je vodstvo ostalo isto — uveljavljalo je tog režim po vzoru ruske stalinske partije in blokirala demokratizacijo. Sedaj se KP ZDA identificira s KP SZ, kar ji jasno ne pomaga pri organiziranju delavcev v ZDA.

V ZDA se družbena struktura hitro spreminja. Težka industrija se seli v nerazvite dežele, v tretji svet. V ZDA je čedalje več brezposelnih in ljudi, z novimi službami druge vrste. Za delavski razred predstavljajo te nove okoliščine veliko oviro (celo onemogočajo) pri razvijanju razredne zavesti.

V definicijo delavskega razreda bi morali vključiti tudi delavce, ki so začasno zaposleni (štiri ure dnevno, dva meseca letno itd.). Postavlja se zahteva po mednarodni solidarnosti delavskega gibanja na novi ravni. V ZDA je velika težava delavskega gibanja v tem, ker ni politične organizacije delavcev. Sindikati so pod nadzorstvom FBI in CIA, močno korumpirani, brez leveice (ki so jih odsekali po vojni), z oportunističnimi vodstvi, ki skrbijo predvsem za lastni ugled in lastni žep. Zvišuje se število bogatih, hkrati pa je vse več marginalcev (rasni, ekonomskih, kulturnih), ki jih je treba šele organizirati v močno gibanje. Če se bo kriza še poglobljala, ZDA postane nevarnost fašizma.

Collinsova sta se udeležila seminarja o delavskem gibanju idr. gibanjih v svetu, ki je bil po srečanju v Cavtatu (na temo Socializem in mir) v politični šoli CK ZKJ v Kumrovcu. Po uvodnem predavanju, skrajšani verziji teksta, (ki ga v Tribuni v celoti priobčamo, kot je bilo pričujoč v Cavtatu) sta odgovarjala na vprašanja slušateljev šole in udeležencev.

Nujno upoštevati in premisliti!

André Gunder Frank, svetovno znani marksistični ekonomist iz Nizozemske, je na srečanju v Kumrovcu govoril o krizi kapitalizma, v kateri se sedaj nahajamo. Kriza, gr. krisis, s prvotnim pomenom prehod, čas nevarnosti, čas prilagajanja. Zadnja kriza, v kateri smo še danes, je nastopila sredi 60-tih let s padcem profitne stopnje v železarski industriji. Znotraj te krize so bile že štiri recesije — v obdobju 1967-69, 1973-75 (pred petrolejskim šokom, ki ni bil vzrok recesije), 1975-78 in 1979-82 (drugi petrolejski šok zopet kot posledica recesije). Od začetka 19. stoletja pa do danes je bilo že 40 recesij in še veliko jih bo. Značilnost teh recesij pa je, da vsaka naslednja pokaže, da je kriza kapitalistične produkcije globlja. Število instrumentov za reševanje krize se zmanjšuje. Vsaka recesija prinese večji padeč proizvodnje. Predvidevanja za peto recesijo naše krize tretji svet ne bo mogel odplačevati niti obresti, svetovno gospodarstvo bo doživelo finančni zlom. Nahajamo se 20-tih letih, leto 1929-30 šele pride, najverjetneje s peto recesijo.

A. G. Frank se boji, da klasične Socialdemokraskke in Komunistične partije ob tem nimajo kaj storiti, ker s ekonomska osnova njihovim rešitvam izpodmiče. Zaskrbljuje ga dejstvo, da niti ena KP v svetu v krizi ne poziva na zrušenje kapitalizma. V preteklosti so krize privedle do socialnih revolucij, sprostile upanje v osvoboditev, ta kriza pa integrira vse osvabajujoče družbene sile.

(Izseki iz nastopa A. G. Franka na politični šoli CK ZKJ v Kumrovcu, oktober 1984)

IN MEMORIAM MIKI STOJKOVIČ

Miki Stojković je rojen leta 1962 v Ljubljani. S fotografijo se je začel ukvarjati leta 1978. Po enoletni prekinitvi dela (1981) je v letu 82/83 fotografiral za študentski list Tribuna in objavljaj v ostalih jugoslovanskih časopisih. S prekinitvijo objavljaj se je docela posvetil politično-angažirani fotografiji in je njen edini predstavnik. (Avtor sam zavrača kakršnekoli klasifikacije). V tem obdobju nastane njegov prvi pomembnejši ciklus fotografij z naslovom Železna zvezda, ki je tudi osnova za njegovo nadaljnje ustvarjanje, saj že tukaj pride do izraza njegovo politično kritična angažiranost.

Tema je prikazovanje odnosa do družbenopolitičnega dogajanja pri nas. Avtor izbira trd, črno-beli grafični material, okolje in osebe ustvarja v laboratoriju z večkratnimi montažami. Trde in ostre linije, veliki črno-beli kontrasti brez svin, morbidnost in groza, ki sta vidni na njegovih fotografijah samo po sebi pojasnjujejo njegov odnos do tem, ki jih obravnava. Prav ta ciklus je pokazal, da avtor razvija nov pristop do fotografije, ki ga kasneje v ostalih delih razvija naprej. Avtor nikoli ni uporabljal dokumentarne fotografije za svojo angažiranost (okolje in dogodke ustvarja nekdo drug, fotograf s tem dobi vlogo dokumentatorja), ampak je okolje in dogodke ustvarjal sam.

Teme socialističnega realizma, totalitarizma, kulta osebnosti, ki so vidne že v tem ciklusu, je avtor v kasnejših delih prikazal na popolnoma svoj način, z novimi pristopi in poseganji v fotografijo samo. Ni več zadovoljen samo z ustvarjanjem v laboratoriju, tokrat sam ustvarja scenografijo, šminko in image modelov, ki jih postavlja v specifičen medsebojni odnos in odnos do tem, ki jih obravnava.

Tako nastane njegov najnovejši ciklus z naslovom In memoriam; tu so še bolj razvite prej omenjene teme; o njih avtor pravi: »Kult osebnosti je fetišizem modernega človeka, je čaščenje zlaganih avtoritet, utelešenje simbolov. Osvoboditev izpod tega fetišizma je prehod iz nedejavnosti v družbeno dejavnost. Kult osebnosti — gre za osnovno strukturo monopola na resnico in monopola na oblast neke elite, ki sama sebe enkrat za

manifest

1. Umetnost je politika.
2. Vsi morajo postati državno uniformirana armada, zato je vse neuniformirane subjekte potrebno zatreti.
3. Psom in vsem neuniformirancem vstop v lokale strogo prepovedan.
4. Enotno diferentno mišljenje mladine bodo v oči zlasti reakcijo, zato si na vse načine prizadeva razcepiti njeno enotnost. Dobro se zavedajo različni reakcionarni tipi, da je bodočnost v rokah tistega, ki ima indiferentno mladino.
5. Mladina, ki ne gre po pravi poti, je neljudska — protidržavna — nesocialistična.
6. Provokacijo zaradi provokacije vidijo v njemu tisti, ki to hočejo videti.
7. Za vse njih je on protidržavni element. S tako obliko obsojanja dokazujejo vodilni ideologiji svojo pripadnost in zavednost. Ne smejo in ne morejo pokazati nezačudenosti o problemih, ki so okoli njih. Patriotizem dokazujejo tako, da obsojajo stvari, ki so jim nove, tuje, zato nesprejemljive in protidržavne.

Vsi mislimo kot eden
eden misli kot vsi

GOVORIM O NARODU, KATEREMU JE REŽIM
ENOSTAVNO STVAR USODE. PROTI NJEMU SE
NE BORI IN NE UPIRA. GOVORIM O NARODU,
KI ŽIVI ZA KULT VODJE, HEROIZMA, KATEREMU
MU JE NAJRAZKOŠNEJŠI OBRED POGREB.

VIVA LA MUERTE!

vselej izenači z zakonom razvoja človeštva. Ker je moja vera še vedno živo skrita za nečloveškimi konturami mašinerije policijsko političnega aparata, poizkušam pokazati ljudem, da nisem nasprotnik samoosvobajalne družbe, ampak le nasprotnik totalitarizma, zavitega v zaveso demokracije. Izhajam iz osnovne postavke avtonomnega delovanja posameznikov in skupin, ki morajo biti zatrti. Država onemogoča njihovo avtonomno delovanje. Pogoj za delovanje posameznikove osebnosti in s tem družbene ustvarjalnosti je svoboda. Princip družbenega življenja ne sme temeljiti na državi kot aparatu nasilja, niti na represijah in represalijah!»

V tem ciklusu je dal več poudarka na likovno kompozicijo, izbral si je klasično črno-belo fotografijo, s tem pa absolutno ne izgubi na ostrini in trdoti svoje fotografije.

»In memoriam« je dodal še performans (fotografska komemorativna socialistična manifestacija), ki je ppcat njegovega dela. S tem avtor razvije nov pristop do fotografskih razstav, saj je mnenja, da je standardne pristope potrebno spreminjati. Paralelno z vsem tem je nastal tudi njegov psevdonim I. F. G. Dachau (individualna foto grupa Dachau), ki nima funkcije provokacije zaradi provokacije, ampak je to ime simbol odnosa države in velike večine družbe do posameznikov, ki mislijo in delajo drugače, torej s tem ne sprejemajo vloge indiferentne mladine, kakršno si želi država. Avtor s tem poizkuša prikazati odnos in mišljenje njega in določenega kroga mladih ljudi do dogajanj v družbi preko fotografije, ne pa dokumentirati dogodke v tem krogu.

Prvo samostojno razstavo je imel maja 1983 na filozofski fakulteti, Maja 1983 sam. razstavo v M. C. Zgornja Šiška, avgusta 1983 v Cankarjevem domu, septembra 1983 sam. razstavo v galeriji ARS, Marca 1984 sam. razstavo (prvič z performansom) na inštitutu za celulozo in papir, maja 1984 sam. razstavo (Prvič s performansom) v zaklonišču dijaških domov na Gerbičevi ul.

LAHKO ME, TOVARIŠI,
PROGLASITE ZA PSA IN POPLJUVATE,
JAZ BOM KOT PES POPLJUVAN
ZVESTO Z VAMI V VRSTI STAL

NOVA DRŽAVA - NOVA OBLAST

NOV ČLOVEK

PRVA FOTOGRAFSKA, KOMEMORATIVNA, SOCIJALISTIČNA MANIFESTACIJA

DESIGN PLAKATA: RIKO

ZLOM DLEB BILOV PROVOKACIJE

Na mojo prvo neposlušnost je britanska obveščevalna služba reagirala tako, da so me poslali iz Londona v Zahodni Yorkshire v majhno hišico daleč od turistov. Naslova mi niso izdali. Zato pa se odlično spomnim svojega spremljevalca — zdravega mladeniča iz vojaške obveščevalne službe (kot je sam dejal). Vojaške teme so ga tako malo zanimalo, da bi mu morda lahko dopovedal, da nikoli nisem služil v vojski. Najin pogovor je bil običajno dolgočasen in razvlečen, bolje pa se je odrezal pri pitju viskija. O medikamentih ni nikoli nič slišal. Tako je teklo moje uvelo življenje v poltemni sobi, ki ni imela rešetk na oknih.

Najino brezplodno sodelovanje se je končalo v neverjetni naglici. Zjutraj je nekam telefoniral, nakar se je nenadoma prelevil v hitrega voznika — tako hitrega še živ dan nisem videl. Po ozkih vaških cestah je gnal Forda s tolikšno hitrostjo, da sva komajda prispela do avtoceste. Tu pa je hitrost nihala med 100 in 120 milj na uro. Dovoljena hitrost je bila 70 milj, toda cestna policija, inspirirana s čarobno registrsko številko na Fordu, je obračala glavo stran.

Komaj sva se vrnila v London, že me je obiskal »človek, ki odloča«.

O tem sem že govoril na tiskovni konferenci 18. septembra, tokrat bom navedel le nekaj detajlov.

»V naši dejavnosti velja en zakon — popolna odsotnost vsakega zakona,« je dejal na začetku.

O resničnosti tega načela sem se do takrat že sam prepričal. »Človek, ki odloča« je nato hladno nadaljeval:

»Na prisluškovalno postajo smo vas vzeli pod imenom David Lock, kar vam očitno ni bilo pogodu. Zato smo se domislili nove variante. Vašo izjavo smo podpisali z vašim praviim imenom. Res, da mi ni bila všeč — ni prepričljiva — toda napisali smo jo na hitro.«

Zoperstavil sem se: »Izjava, kot veste, ni moja.«

Niti trenil ni: »Ali naj bi je zaradi tega ne pisali? Berite, kako potrebno je opisovati rusko življenje z vaših pozicij. Naredite nekaj v tem duhu, vendar bolje. Če naredite, se boste kopali v denarju, če ne naredite — si sami pripišite posledice. Da znamo doseči svoje, ste se, upam, že prepričali...«

»Človek, ki odloča« bil je prepričan o tem, da so ključni svobode tiska v njegovih rokah, dal par sekund časa, da dojamem njegove misli, nakar je dodal:

»Lingvistika — je tudi orožje.«

S tem sem se na žalost moral popolnoma strinjati — pa mu ni bilo dovolj. Postavil je piko na i: »Izhoda nimate. Če hočete živeti, živite in pišite po naših navodilih.«

»Ali niste dejali, da ne priznavate nobenih pravil?«

»Rekel sem, da se ne ravnamo po zakonih, pravila pa so! Ne za nas, temveč za vas. In ne ugovarjajte! Razumete?«

Ali je bilo kaj nerazumljivega? Okno je bilo napol odprto in lahko sem pogledal ven. Zunaj so stali policijski avtomobili s prižganimi lučmi. Rols-rojsi in Bentleyji so se ustavljali na oni strani ulice, brez vsakega reda. Komaj je limuzina »človeka, ki odloča« izginila, se je izza ogla pojavil Ford Jamesa Westolla. Pojavil se je v ugledni obleki in poživigaval Schuberta (le zakaj morajo nekateri neprestano demonstrirati svojo privrženost klasičiki) in v svetovljanskem duhu ugotovil, da mi Yorkshire očitno ni všeč. Cinizem »človeka, ki odloča« je v hipu postal v primeri z Westollovim licemerstvom popolnoma nehevaren.

»Kaj naj bi mi bilo tam všeč? Kletka je kletka...«

»Dobro,« je pomirjevalno nadaljeval, »kmalu odidem na Škotsko in obljubim vam, da bo tam drugače.«

...Tam je bilo resnično »drugače«. Konec novembra nisem odšel niti v Edinburgh niti na kakšno lepo škotsko jezerce, temveč me je škotski domoljub Westoll zaprl v sobo in ukazal, naj pišem. Bila sva v mestu Danfriz, v hotelu Kernday, prav tam, kjer je umrl znameniti Berns. Glede na to, da so od mene pričakovali ustvarjalnosti, so spremenili tudi režim: stanje, v kakršnem sem bil popreje, mi ne bi dovoljevalo napisati niti črke. Tako sem končno spet začel misliti, ne po tuji volji, temveč s svojo glavo.

Iz Danfriza (400 kilometrov od Londona) brez denarja in dokumentov ne bi prišel daleč. Zato sem začel pisati. Pisal sem jezno — o vsem tistem, kar »človek, ki odloča« ni mogel uporabiti. Ne vem, kaj se je vselilo v moje telo, morda duh pokojnega Bernsa, vendar sem pisal kakor ruski novinar. Zajel me je duh nasprotovanja — o tveganju nisem premišljal. Dali so mi tudi dva teksta angleškega poročevalca Timesa iz Moskve, The Mika Binyona, in tekst njegovega kolega pri New York Timesu, Henrika Smitha. Spravil sem se nad oba protisovjetska teksta. In moje delo ni nikoli videlo belega sveta. Publikacij nisem bral. A čas — čas je bil moj zaveznik. Sedaj sem se delal norca jaz. Westoll je bil zadovoljen, ker sem končno razumel položaj. Želel je prebrati roko-pis, pa sem mu zato, ker je znal nekoliko rusko, oddločil (zadoščenje) njegovi radovednosti do trenutka, ko bo tekst pripravljen za tisk.

Prišel je čas, ko je bilo potrebno tekst oddati. Westoll je, ne da bi zadevo prebral, vzel liste in... se ni pojavil dva dni. »Vaš tekst smo pregledali in ne svetujem vam več podobnega početja. Očitno je, da potrebujete pomočnika. Torej vam izberem pomočnika...«

Michiavelli bi gotovo zavidal licemernost temu Britancu. Toda kdor izgublja, zna ceniti zmage. Zmogel sem se jim upirati!

S silo jih ne morem premagati. S fer igro tudi ne. Kaj mi torej preostane? Obvladovanje samega sebe! Kdor se zadnji smeje, se smeje ... zadnji!

IzBRALI so mi pomočnika, Davida Harta iz Sunday telegrapha. Že v prvem trenutku mi je bil zopr in tako samozadovoljen... Za začetek mi je prinesel dve svoji knjižici. Prva je bila nekakšna špijonska zgodba v himalajskih višinah, na drugi se je šopirilo avtorjevo puščavsko lice.

Ob nedeljah so me vozili na konzultacije k Davidu Hartu v Han na Temzi. Do Readinga in nazaj me je prevažal neznan moški, od tam naprej pa Hart sam. Tam sem spoznal tudi nekakšno karikaturo oficirja specialne službe Petra Joya. Tako so nastajali teksti za Sunday-Daily telegraph. Ne vem, zakaj so bile potrebne te konzultacije, če pa pogovori z mano Harta sploh niso zanimali.

Ko sem začel govoriti o domovini, se je Hartu nenadoma razvezal jezik. Dejaj, da ni oficir tajne službe, je le najemnik. Čeprav so nekatere stvari v nasprotju z njegovim profesionalnim kodeksom, mora molčati. Hart je tako še enkrat potrdil, da so bile moje izjave montirane.

Poleg tega pa me je njegovo govorjenje spomnilo na Benetke, ko še nisem vedel, da se bo filmski festival raztegnil na celo leto. Pokazalo se je, da je britanska tajna služba menila, da sem prišel pod krinko festivala v resnici nadaljevat delo Ali Agce, atentatorja na papeža. Mislili so, da sem agent sovjetske tajne službe.

Spominjam se, da sem v zadnji jesenski številki News of World bral senzacionalno pravljico o tem, kako sem jaz sam vrhovni komandant sovjetskih zaščitnih organov. Ko sem to bral, sem enostavno zmignil z rameni; na to res nimam kaj odgovoriti. Vendarle pa mi je popolnoma jasno, da je takšne ocene zmožen le »človek, ki odloča«. Danes Hart — davis spet prihaja na dan s starimi zgodbami. Naj u kolegom iz LG je proglasil za tajna agenta, vendar ni popolnoma prepričan, ali me je kolega ukradel iz Anglije ali pa sem odšel v Moskvo, da bi z njim poravnal nekakšne račune.

Ne, zastran buržuaznega svobodnega tiska si nisem delal utvar, niti takrat, decembra in januarja. Zato sem, ne da bi videl kjerkoli izhod, trpel konzultacije Joya, Hartlanda in Westolla. Postalo mi je jasno, da se moram zbrati, se upreti nagajivosti, ki bi bila zadnja v mojem življenju, izkopati izpod zdravniškega nadzora in potem počakati na »potem...«

S čim sem se pravzaprav moral spoprijeti v svobodnem svetu — kakor se sam imenuje? Z inkvizicijo, modernizirano z najnovejšimi izsledki znanosti, s krutim mehanizmom psihotropnega in psihološkega delovanja, naravnane na preobračanje človeka v sužnja. Ne verjamem, da sem prva ali zadnja šrtel takšnega ravnarja. Hartlandi, Vestolli in podobni poosebljajo sistem, ki je naravnani proti moji domovini. To, da ta sistem v mojem primeru ni zmagal, ne pomeni, da ni učinkovit. Vem, da imajo Hartlandi za seboj tudi zmage, poteptane usode in moralne tragedije.

Klorov pentoktal — najbolj primitivno psihotropno drogo — je uporabljal že Hitler v koncentracijskih taboriščih. S pozicije krvnikov takrat ni šlo za odtujitev volje od žrtve, temveč tudi zato, da bi utihnili. Štirideset let po tem so gentlemani izpopolnili sredstvo za dosego svetovnega gospodstva.

Toda ali sem mogel in naredil tisto, kar sem bil dolžan? Verjamem, da sem bil dolžan zbežati in se vrniti v domovino, odkoder govorim o tem, kar me je doletelo. Samo zbežati je premalo. Moram iti po isti poti, se spomniti imen, naslovov, podrobnosti in raziskati metode inkvizicije. Tako in samo tako! In dobro je, da živijo na svetu ljudje, ki ne morejo verjeti, da pripadajo vrsti, inkvizitorjev.

Kaj sem moral narediti? Pripraviti se do tega, da bom sposoben dognati resnico do konca. Drugič, povedati domovini, kaj se je z mano zgodilo. Priskrbeti si vsaj minimalno svobodo. Četrtrič, dobiti nazaj potni list, ki mi ga je ukradla specialna služba, potni list na moje lastno ime, ne na Davida Locka. Petič... Šestič...

TEŽKE, zelo težke so bile te naloge. Nisem hotel reševati vsega istočasno, temveč po vrsti. Na koncu je bilo najvažnejše moje pismo ženi. Specialna služba ni skrivala, da berejo vsako moje besedo. Zato sem povedal ženi resnico v Ezopovi govorici. No, moja pametna žena je znala zmedeno vsebino povezati v celoto in jo prinesla v redakcijo LG.

17. januarja je prišlo do prvega telefonskega pogovora z ženo. Ob meni je prisluškoval Westoll, ki mu pa zaradi dialekta ni uspelo razumeti pogovora:

»Ali se spomniš, o čem je pisal Julius?« me je vprašala. »Kako?«

»Futčik,« je dejala, močno poudarjajoč »t«, da prisluškovalci ne bi razumeli, o kom teče beseda.

»Prosi te, nikar ga ne pozabi.«

»Kje si ga videla?« sem vprašal po premolku.

»V redakciji, kje pa!« je odvrnila in prešla na družinske zadeve.

Kaj lahko primerjamo s tem — morda silo groma. Ali s silo svetlobe v čisti temi. Važno je, da bo tiskana moja

izjava v domovini, pa čeprav ne bo podpisana z mojim imenom.

Čez deset dni se mi je izpolnila velika želja: poklicati nekoga iz redakcije. Pomagal mi je slučaj oziroma selitev v novo stanovanje.

Na letališče Heathrow so me peljali naravnost po podzemski železnici. Na pol poti k metroju se je Westoll spomnil, da je na Redskiff Squareu pozabil pipo. S prtljago me je pustil tam, kjer sva bila, in odhitel nazaj v stanovanje. Poleg mene pa je stala rdeča telefonska celica. Koliko časa imam, dokler se špijon ne vrne? Morda pet minut. Bom uspel?

Komaj sem pomislil na to, že sem vrgel v režo dvakrat po petdeset penijev. Številke sem znal napačno. Pozvonilo je in sodelavec je takoj dvignil slušalko.

»Pozdravljen,« sem dejal.

»Govori duh očeta Hamleta.«

»Kaj?«

»Kaj ne poznaš več mojega glasu? Govori duh očeta Hamleta.«

Zelo točno si je zapomnil vse, kar sem mu povedal. Oddločil sem slušalko, počakal Westolla in odšla sva na letališče. Ko sem se vrnil v London, so bili na moji mizi zložene zadnje številke Sunday Telegrapha. Zaradi tega so me pripeljali — da bi mi bilo končno dovolj in bi spoznal, da je moje upiranje nesmiselno.

Bil sem miren, kajti pravkar sem svojim predal sporočilo. Kaj si bodo mislili v redakciji? Da sem dvojni agent? Toda ali sploh lahko kdo pomisli na to, da bi jaz sam spisal toliko plevla?

Kmalu potem sem se imel priložnost otepati očitkov na račun mojega telefoniranja. »Duh očeta Hamleta« seveda ni nikogar preslepil.

Kdo mi je to sporočil? Westoll. Sledila je izmenjava mnenj, gotovo najpomembnejša v vsem najinem skupnem življenju. Ta dan je bil nejevoljen, jaz tudi — le motivi so bili različni. Otožnost je pregnala njegovo licemerstvo in presenetljivo naravnost je udaril:

»David, zopet broдите v kalnih vodah. Zakaj?«

»Na kaj merite?«

»Na vaš klic na kontinent...«

»Torej je mogoče prisluškovati telefonskemu pogovoru,« sem se začudil. »Tiskati vsakršen plevel v mojem imenu je tudi mogoče. Telefonirati staremu prijatelju pa ne? Hvalili ste se z vašo svobodo in kje je ta sedaj?«

»Ne ugovarjajte,« me je prekinil. »Zahod ima tudi pomanjkljivosti in med njimi je preventiva. Ugotovil sem, da v tem pogovoru ni bilo nič strašnega. No, pri nas imamo tudi druge pomanjkljivosti...« Za trenutek je izbral izraz ter izbral najslabšega: »...velikodušnost. Tu ljudje ne streljamo. Lahko pa vas uničimo. Poslali vas bomo v bolnišnico, kjer boste čez teden ali dva umrli — na primer od raka na grlu. Pogreb gre na naš račun...«

Ne morem si zamisliti, koliko muk sem mu pripravil, da je prišel na dan v »tiho-preteči« varianti Westolla. In takšen je bil še bolj strašen. Morda je bila to nova taktika. Sprememba je prišla prepozno, kajti ni mi več šla do živga. Potovanje je bilo namenjeno temu, da bi me končno spravili na pravo pot. Prineslo pa mi je psihično in fizično stabilnost. Prišel je čas boja za vrnitev v domovino.

»Pustiva to,« sem začel blefirati, »ali ne vidite, da ste me zlomili s temi teksti v Sunday Telegraphu.«

Z bojaznijo v glasu sem omenjal Sibirijo in polival njegovo dušo z balzomom.

»Poslušajte,« sem nadaljeval. »Za časopis ne bom pisal, napisati hočem veliko knjigo!«

»Kakršno si mi želimo?«

»Drugačne niti natisnili ne bi...«

Westollu se je razjasnil obraz: »O tem bom govoril s Petrom Joyem...«

Isto zgodbo sem ponovil Joyu. Naučili so me licemerstva in imel sem dobre učitelje. Podpisal sem pogodbo za knjigo z rokom do 31. marca 1985. In na zakonski osnovi sem se znebil reporterjev: »Oprostite, gospoda, najvažnejše je delo, nočem zavlačevati...«

Nato so Westolla, ki je verjetno sprejel novo težko nalogo, zamenjali z Mikeom Wilmontom, ki je zadolžen za končane zadeve. S pogodbo so me zvezali z najbolj tiražnim in reakcionarnim izdajateljem Reader's Digest. Predsednik družbe, odsluženi agent CIA, John Barron, je takoj prišel na obisk v London, nakar me je povabil v ZDA.

Naključje je hotelo, da si utrem pot v domovino preko Amerike. Britanski agenti so mi namreč želeli omogočiti pot k slavi in so mi vrnili potni list na moje ime, kajti bivanje v Ameriki pod tujim imenom je federalni prekršek. Dokument je sicer trdil, da sem človek brez državljanstva, zato pa mi je odpiral vrata preko mej.

Tudi v Ameriki sem izkusil njihov način psihičnega mučenja, kajti Barron je specialist za parazitiranje na dušah zlomljenih ljudi. Prav tako kot CIA sem tudi sam vodil knjigo, v katero sem vpisoval vsa imena in naslove — in zato tako oni kot jaz vemo, da je bil moj zadnji vruh Wilmont. V Ameriki je ob meni po ves dan cele tedne stal agent CIA? ki me je spremljal vse do letala na letališču Dallas.

Rajer

učil sem se lagati v odgovor na provokacije, kajti sumim, da bi sicer prej ali slej začeli z novo terapijo, iz čere se ne bi nikoli več vrnil v domovino.

Hartland je znova začel — o gospod — z verzijo o poskusu atentata na papeža. Skupaj s pomočniki je dokazoval, da je zgodba, objavljena v nemškem časopisu Diegel, zelo podobna oni v LG, iz česar sledi, da bi bili nemci motivirani s strani sovjetske specialne službe. V skladu s tem je začel reporter z radia Svoboda (Pariz) tiskati name, naj pristanem na tri intervjue.

Če mi bilo več do blatenja domovine niti do podaljševanja filmskega festivala. In načrt, ki sem si ga zastavil, sem praktično izpolnil. Pot je bila prehojena.

Nežal sem. V provincialnem biroju sem kupil letalsko vozovnico. Na letališče sem prišel tik pred odhodom. Radnik je le bežno pregledal moj potni list in ga preštel. Čez dve uri sem se znašel v novi deželi. Prilil sem se na sovjetsko ambasado. In ko je sonce šlo drugič, sem stopil na moskovsko zemljo.

MLSKI FESTIVAL, DOLGO LETO DNI se je končal. Stopil sem v svoje moskovsko stanovanje. Nič se ni spremenilo. Žena opravlja običajna domača dela in hčerka piše nalogo. Vse je tako, kot je bilo. In ni tako. Filmskega festivala je konec in ni. Zame in za njih ga ni konec. Ali ga bodo lahko kdaj pozabili?

Ne ga ne bom. In ga nočem! Za dobro drugih ljudi ti trije bespevki ne bodo moji zadnji v LG. Toda v njih sem opisal karakter hartlandov, westollov. Razkrinkal sem vse prihotropne vojne s tistim, česar se edino bojijo brez resnico o njih samih.

KONEC

olog:

Verjeti ali ne verjeti pripovedi — odločitev je v vaših rokah. Karakter simbolnih odnosov, nesimetričnost izjavljanja za izjavo nam prepoveduje božjo razsodnost.

Prav nas in vas speljuje odlično pisan tekst na misel, da bi vendarle končno lahko verjeli tudi Rusom, se raje oprijemaj po našem nasvetu: takšne in podobne politične pripovedke jemljite tako, kot je edino mogoče — kot pripovedko!

Moj Mir

A'Dam, A'Dam

Mon vieux (op. a. 1) gleda kot osliček okrog sebe in si bo še gobček razbil v zamaknenosti. Lepota ga draži, estetika gibajočih se teles dečkov ga vleče v mesečno pohajkovanje po mestu, v tiho uživanje.

Amsterdam.

A'Dam.

A dam?

Ni pariške svetlobe, zato pa je vse bolj mirno, zeleno, (vodeno?). Dečki se zbirajo s kozarci v rokah na ulici pred barčki v sobotnem popoldnevu. Sprščeno valovanje lega čez njihovo kramljanje in svetle, razposajene smehe. Za mano sedi lisičjebradec v črnem usnju, s prstanom v obliki lobanje na roki. Pred njim knjiga s Hitlerjevim portretom na naslovni strani. Nekaj momlja v nemščini predse. Sex macht frei?

Ne čutim tega mesta. Prostori so majhni, hiše visije, se lovim in se ne počutim zares »cool«. Kot da je vse zaprto, zaključeno vase. Le nenadoma se prostori odškrtno v špranjo ozke ulice, ki vodijo v drugega, kanal se prelije v popolnoma enakega.

Velike oči v menjalnici. Rdeče. Ponarejeni denar, roke, ki se tresejo. 20 funtov. God save the Queen! Policija. Droga. Odhod v tesnoba. What is happening with me? Is that all?

74 guldnov v moji denarnici. Živela revščina! Nizozemci se mi zdijo kot trop razgretih kmetov, z njihovo kmečko mužiko in pivom. Sirtaki z jodlanjem na holandski način. Morda manjkajo le kranjske klobase in zelje. Ils sont moches. Amsterdam. A'Dam, a'dam? vonj po dreku in čiki po tleh.

Nothing last forever but — stare vibracije, samo čutiš se zelo blizu, moj stari, čisto zraven. Rad bi bil spet totalno zadet, ni važno od česa. Le čisto iz sebe biti. Ekstasis! Ena roka, sivi lasje, ki se ti že belijo, Vermeer, kruh in mleko. Norost. To bi morala biti sladka norišnica. In moj (nori?) fantazem. Pogled iznad očal, ki mi sledijo od daleč z zlatim leskom.

Potem umazana roka črnca na moji beli srajci. Izsiljevanje in strah. Za štos. Rock'n'roll Nigger. Fuck off! Drugs, zasrani in propadajoči črnski dealerji. Tesnoba. Après une grande nuit un petit matin gris? Pas du tout! Prostor mi počasi leze pod kožo, da ga začenjam čutiti. Nekaj takega, čemur bi se lahko reklo sladka norišnica.

Kot pravi Didier: svoboden si zato, da si postavljaš meje. Vprašanje je vedno eno in isto: kje postaviti mejo, kje se ustavit, kje je meja meje? Si jo postaviš preblizu, da te utesnjuje, kadar te je preveč strah? In če si jo že postaviš — ali si je ne postaviš ravno zato, da bi jo preskočil? Za preskok iz neznanega in dražljivega v »izkušnjo«, v »spoznanje«, ne glede na ceno.

Nori izraz na obrazu pogoltnega Italijana, ki se bo zadušil z lastnim kurcem. Mediteranski lepoteč z antično nalomljenim nosom, črnimi žimasto nakodranimi lasmi, oči, ki dišijo po oljkah in borovih sencah. Po prostorih kroži kot ujeta žival, gube sfingijske muke na čelu, kot da ne najde izhoda iz zaprte kletke svojega telesa.

Črna soba (op. a. 2), smrčanje crknjenih izmzgancev na pogradih, z razkrečenimi nogami, izsesanimi mošnjami in boleznim spancem. V »čakalnici« se pasejo z očmi po ramenih, niti ne obrazih, po trebuih in tistem, kar se skriva pod brisačko. Zaveš se, da pravzaprav nihče ne spregovori niti besedice; vse se odvije v vročinski tišini. Hlapi toplote se mešajo z vonjem prepotenih teles. Vsi imajo ogromno opraviti s svojim orodjem, da ga spravijo v primerno stanje. Vsi se nadražijo sami. Prihajajo iz druge sobice, kjer se na videu vrtijo porniči, ki pomagajo do erekcije že malce utrujenim.

Ko vstopiš, mora biti trd. To je pravzaprav vse in edino pomembno. Potem ne vidiš ne obraza, ne ramen, ne telesa; stojiš v temi, nimaš niti občutka, da prostor sploh obstaja, tipaš okrog sebe, se dotakneš neznanega trebuha in zlezeš do kurčevega narastka. Ta je še mlahav, gladiš po glavi, da se počasi prebujajo iz popka v cvet. Mimoidoči se poigra z mojim, ga oceni, se odmakne in tipa naprej. Ti počneš isto, ker drugega ni kaj počet.

Potem je on (kdo?) zadovoljen s tvojim, tipaš v temi, da bi vsaj ugotovil, kdo te pravzaprav šlata. Brez pomena. V temi ga ne najdem, potem primem za roko, ki se oklepa mojega kurca, počasi potujem po njej do telesa, ki ji pripada. Zdaj sem vsaj prepričan, da držim pravi kurac v roki. Končno pa je vse vse-eno. Kurac je kurac, samo da štrli v temi.

Tudi drugi prav tako stojijo v temi, iščejo okrog sebe kaj oprijemljivega, se na hitro prilepijo ob golo telo poleg sebe in z naglico jemljejo. A ne drugega — jemljejo sami sebe, da bi dobili. Drugi je nepomemben, je le medij za doseganje tistih nekaj omotičnih trzlajev, za potešitev vznemirljivega občutka, ko si jemlješ ob popolnem tujcu brez obraza, samo zaradi sebe.

On (nekdo) se igra z mojim, jaz z njegovim, nobenega drugega dotika, potem se za korak primakne in jaz k njemu, se obrne, obližne roko in mi ga oslini; dva krat, tri krat, da lažje zleze preko občutljive rože v njegovo notranjost.

Nevidni premaganci smrčijo, porivam ga, on zaječi in jaz zaječim, ob ejakulaciji se usločim kot žival, ki jo je zadela puščica v hrbet, ga vgriznem v ramo, se naslonim na steno zadaj, da ga lažje nasajam. Z rokami mu zapiram ritnici, ko hrope.

Ko mu je dovolj, odmakne svojo zadnjico in izgine iz teme v temo. Slepci verjetno porivajo drugače. Prej si otipajo obraz. Spet se prepašem z brisačko in se grem tuširati. Smrdi po spermi in shitu in si rečem »Ča — y — est«!

(op. a. 3) Fist fucking je porivanje partnerja s pestjo. Pest prevzame vlogo kurca in ga kvalitativno nadomesti.

Ša. M. Gaza

Lahko naredim novo črtico s kreda, številu dosedanjih tipov dodam nov plus. Tokrat popoln neznanec, brez imena, brez obraza, nasmeha, poženja.

Nisem mogel ležati ob starem v kabini. Bilo je prevroče, smrčanje in stokanje drugih preglasno. Vse je potiskalo in sililo v zadostitev, potešitev. Pojajoča se čreda samcev. Zuanj žicam za cigareto tipa in pravim:

»Ne morem spat.«

»Kdo pa more?« odvrne in se odplazi v mračnost prostora.

Fuk zaradi fuka, zaradi nuje. Zveden na golo silo gona. Nižje stopnje ni. Meje so podrte, riti razprte. Edino kar ostane, je kvantiteta konsumacij. A število je le postranski detalj, repeticijski enega in istega štos.

Mirni kanali. Sunday morning. Nasmeh z okna za dobro jutro. Hiša kot da se bo prekobalila v kanal. Mlečno zelenilo vodne gladine, mimoidoči, ki me pozdravljajo, ko ležim v spalni vreči na klopki, pesmi zvonov in glasba klavirja iz drugega nadstropja.

Fantje so utrujeni, morda vzdihujejo v težkem spancu in sanjajo. O mejah, ki so podrte, ki ne služijo nobenemu namenu več. Kot sla po smrti, po uničenju, izničenju. Fuk kot samomor. Utrujenost. Rdeče paradižnikove oči. Beganje. To ni več lov, to ni več igra. Fuk za nič. Obup? Dvakratni paradoks. Suicid. Poskusiti vse, da bi se okusil, dosegel nič.

Am I really looking for Mr. Goodbar? Morda le zadnje sekvence. Naelektrena pogoltnost strasti, razsekana slika. Ker ne moreš v resnici ubiti s kurcem, ubiješ z nožem. Sperma in kri, kovina in orgazem. Užitek se lepi in spaja s smrtjo v eno. Potem padanje, a ne po Kosovelu, tem preplašenemu dečku. V črnino, ne v modrino.

Jutranja inspiracija, nikjer utrujenosti. V ustih vseeno oslajen občutek »zmage«. Premagano telo, podredilo se je volji možganov. Kar se je prej zdelo nedosegljivo, je že del zavesti.

Desire is hunger is the fire I breathe... Lačna česa? Moči? Toda kdo je premagal in kdo je premagan? Vsi in nobeden obenem? Fantazija še vedno nori, se trga in ubira čisto svoje poti. Kljub vsemu je do krvi vznemirljivo. (ti gledaš v prazno, mon vieux, v spolzko, v mrzlo, ali veš. Gledaš me iz avtomobila na drugi strani kanala, a vem, da ne boš prišel čez most k meni na klopco sedet. Gledaš skozi mene in me ne vidiš.)

Smešno, kako brbota v meni; kot topla voda v kotlastem bazenu savne, ki te stresa, da ne moreš zaspāt, da si kar naprej prebujen, vedno pripravljen. V sosednjem kotlu držita dva dečka tretjega čez ramena, da se ne bi premikal. Četrta zleze nekam pod njega. Fist fucking (op. a. 3). Izraz muke in užitka na obrazu nastavljača, ko pest prodira v njegovo notranjost.

In na koncu — tale črna soba je paradiž za vse. Rasizem je eliminiran, črne krave so v temi še bolj črne, četudi stare, trebušaste, uvele, izsesane, izčrpane, iznemogle. Starejši kot so, demolitirani do skrajnosti, bolj se nastavlajo, izpostavljajo, razgaljajo in razkazujejo svojo bedo.

Moj edini kapital mladost = la folie. Intelekt je v tem primeru popolnoma nepotreben in šarm, ki ga premorem, prav tako.

Ena noč v Amsterdamu, A'Damu, ko dam zato, da bi imel. Bil sem svoboden, da sem si postavil mejo. Sem zdaj nesvoboden?

Morda ni na drugi strani meje nič. Le strah pred njim. A vseh je strah le tistega hipnega izničenja. Zato je treba raztegniti trenutek pred njim v neskončno samopozabo, ga ponavljati do izčrpanosti, da obmolke strah, strah pred jutrom, ki vedno pride, a je lahko vseeno lepo. Preprosto in majhno, mirno in tiho.

Predvsem ne besed, ne besed. Sedimo v majhni restavraciji in zajtrkujemo. V glavi mi odmeva muzika Patty Smith:

»Danes smo pa vsi trije nekam tihi,« potem moj stari zmoti tišino:

»Podoben si Fernandesu, mojemu prijatelju s Filipinov,« mi reče Jean—Luc. »Zdi se mi, da tako kot on spregovoriš le takrat, ko je kaj reči.«

»Vi toliko besedičite. Poslušam vas in včasih se mi zdi, da velikokrat govorite samo zato, da ne bi poslušali tišine. Ne briga vas, o čem meljete. Kot da si poskušate z besedami narediti kuliso varnosti.«

Čvekajo, ker jih je strah tišine in samih sebe, svojega notranjega glasu, ki jih kluva in razžira prav tako kot mene.

Moj strah je tih, samo moj. Kot Arabec na ladji Ostende — Dover se počutim, z zavestjo, da ga v resnici ne moreš deliti z nikomer. Ostajaš na ladji sam s seboj za vedno, ker ti je pasoš potekel v trenutku, ko si se vkrcal in nikdar ne boš mogel več izstopiti na kopno niti v Belgiji niti v »Angliji«.

Tišina. Vsak mora požirati svojo tesnobo sam v tem jutru. Tišina in Rock'n'roll Nigger.

(op. a. 1) Mon vieux (il a 28 ans) et moi; nous sommes pèdes. Po gospodu F. Verbinu, Slovar tujk, CZ 1979, st. 533 izhaja izraz iz grške besede paiderastes = ljubitelj dečkov; kdor je nagnjen k pederastiji, homoseksualec; pederastija — grška ljubezen, homoseksualna spolna ljubezen do dečkov, običajno pa: nenaravni spolni odnosi med moškimi sploh.

Na st. 274 pa je pojem homoseksualen definiran kot istospol, na isti spol usmerjen (tj. nenormalen) spolni nagon, nenormalno seksualen (naspr. heteroseksualen); homoseksualnost = spolno nagnjenje do istega spola, nenormalna seksualnost. (Torej sem nekoč ljubil mojega starega na nenormalen način.)

(op. a. 2) Črna soba je prostor v diskotekah ali savnah, brez luči, včasih imenovana tudi »soba za oddih«. S tem ko vstopiš vanjo, že pomeni, da se hočeš pofukati s komerkoli, ki je notri. Izbiranje partnerja tu pravzaprav ne igra nobene vloge; igra je zreducirana na minimum — gre le za hitro, vročo konsumacijo. Število konsumacij je v bistvu neomejeno.

Pokaz

Ne, zares ne razumem popolnoma vašega vprašanja: v koga sem vrgel tisti prekleto glinen vrč — v političnega funkcionarja, komunista ali v lastnega očeta, ko pa je v tem primeru to vse skupaj Eno. Kot da bi rekel Sveta trojica in če že hoočete, sem pač vrgel vrč v Sveto trojico. tako.

predvsem pa nisem nor in ni mi vseeno, če mi slednje skuša dokazati nek dosleden uradnik iz biroja za človeške duše, to sem vam hotel povedati, in še to: ne potrebujem vaše pomoči, zelo dobro se počutim. ljubim življenje. življenje je smisel življenja, glede tega si ne delam nobenih utvar, ne izdelujem nobenih novih bogov, niti ne ponarejam starih in ne rešujem človeštva, jaz opdelujem glino in najraje delam vrče, tudi to sem povedal staremu že ničkolikokrat, veste, ne morem ga upodobiti v glini, glina pač ni tak material in jaz tudi ne, sicer pa sem mu svetoval, naj se oglasi pri kakšnem navčcu, navčci zelo dobro upodabljajo živali, razumete? seveda ne.

zavas je kriv vsakdo, ki je kdajkoli in kakorkoli prekoril vrata tega zavoda, vem, vi ste nad tem, čeprav greste skozi ta ista vrata vsak dan ven in noter, a to ni isto, ni isto iti Vsak dan ven in noter in iti samo Enkrat noter, slišite oke?

Dobro: vrgel sem tisti vrč v glavo svojega očeta, a to ni ničesar opraviiti z vami, sicer pa bi se stari lahko odrekli ampak on je hotel biti žrtev, ker je nasploh ves svet: v partizanih je bil zelo dober pilot-komisar, potem zelo dober politični funkcionar in zadnji dve leti zelo dosleden vdovec, politični funkcionar je postal, ker je bil prej komisar, vdovec pa zato, ker je politični funkcionar, in tako dalje, pri njem je vse sistematizirano, razen mene.

sem samo človek, kar tako, ne da bi imel zato kakšne posebne zasluge, kot je drevo drevo.

česa ne maram?

najprej ne maram državnih praznikov, ker takrat stari bere doma na glas svoje referate, veste, jaz jih ne razumem, nič od tega ne razumem, ne razumem niti ljudi, ki ploskajo takšnim kretenizmom in take vrste kretenom, vem, vi boste slednje interpretirali bog ve kako.

ne maram tudi komunistov, ker vsako sredo okupirajo našo dnevno sobo in potem si tja do polnoči lažejo, predstavljajte si jih: lažnivci bleščeči, obrazi žareči, trebuhji viseči, ecce homo!

pri vsem tem pa predvsem ne razumem — tudi to sem povedal tisti večer staremu — zakaj ne dajo ljudem miru, potem ko so že vse uredili tako, da jim na zakonit način krajejo denar, povsod so, na RTV, v časopisih in kričijo, grozijo, zapovedujejo, prepovedujejo, preganjajo, in naposled pridejo še v našo dnevno sobo in celo v mojo sobo, kjer buljijo v glino: ni jim všeč, ni dovolj banalna.

skrbijo zame, nosijo mi neke bedaste knjige in potem stari zahteva, da jih berem, da, to vam hočem povedati: tam noter, v eni izmed tistih knjig sem prebral tisti stavek, zaradi katerega je stari ponorel, tako je bilo: stari je napisal članek o tem, kako duhovščina znova rovari zoper oblast, se pravi zoper njega in mi potem ves večer predavi o tem, ko ga nisem mogel več poslušati, sem rekel:

jaz sem poslednji, ki ga je ustvaril Bog, in odšel v svojo sobo in potem, ko je stari pridrvel za mano, sem rekel Tisto:

pošast Komunistov hodi po Evropi, pregazila je že ves Balkan, potem sem, verjemite mi, moral vreči tisti vrč.

P. S.: »Da danes je bil pri meni. Mislim, da bo potrebno dolgotrajno zdravljenje,« je rekel psiholog in odložil telefonsko slušalko.

Dragica Korade

Priznanje

pavianov
sem
dolgo
nosil v sebi
Danes
ga šepetam
v telefon
Ostanite na zvezi
Človek
ne izvira iz
opice
Sicer vam bi
narava
že zdavnaj
odklonila
banane
Tudi
sorodstvo
ne obstaja
in tudi
vsako
svaštvo
je izključeno

Banane
na Dunaju
v Berlinu in Parizu
nisu
dokaz
opicam
ne moreš
podtakniti
odgovornosti
če človek
pleza
po
drevesih
svojega
sosedu
in
njegove otroke
v kali
duši
Prosim
ostanite
še na zvezi

Opice
še vedno
mečejo samo
kokosove orehe
Človek
si pomaga
z bombami
Njegova hotenja
govorijo v mnogih
jezikih
Razumevanja
pa ne najde
Opice svoje prve besede
še niso
spregovorile
a imajo
izostrene čute
Vendar so
mesto
v OZN
odklonile

Walther Nowotny

vesolja
vendar
s trhlimi kostmi
ki marširajo
še v preteklosti
vojaška knjižica
v nočni omarici
s številko regimenta
v možganih
sedijo
pred
televizorjem
popivajo
na sprejem kritizirajo
NATO
pomilujejo
OZN
in njihove hčerke
plešejo
Twist
A

stari marširari
ne dohitijo
časa
Vendar
živijo
z nami
in večinoma
niti slabo
in kadar mislijo
se spomnijo
številke regimenta

Sedijo
v vlak
v avtobusu
v kavarni
Civilisti
v uniformi
minule ideje
Vpijejo
na igrišču
in to zveni
kot
Sieg—Heil
in kadar
mislijo
se spomnijo
številke regimenta

Njihove hčerke
hodijo
gledat filme
prepovedane
mladoletnikom
hodijo gledat filme
za mladino
in kadar mislijo
se spomnijo
številke regimenta

Sanjajo
o Maasi
Memel
o Etsch
in o Beltu
čitajo knjige včerajšnjih dni
in pojejo pesmi
o Renu
in kadar mislijo
se spomnijo
številke regimenta
Kajti
stari marširari
ne dohitijo
časa

Walther Nowotny

precizen popis DALJINSKIH projektilov

(siles)

— zrak
— zemlja
— morje
— zrak
— zemlja
— morje
— morje
— zrak
— zemlja

Surface — to — Air
Surface — to — Surface
Surface — to Sea
Air — to — Air
Air — to — Surface
Air — to — Sea
Sea — to — Sea
Sea — to — Air
Sea — to — Surface

i, mesto, ne sliši se jez.
dije so tu in ne slutijo,
jim nad glavami spreletavajo
poljubi,
roka pošilja od okna do okna.

— oči
— obraz
— Usta
— kako dalje

Mouth — to Eyes
Mouth — to — Face
Mouth — to — Mouth
And so on

Vse dokler roka ne potegne rolete
in ne zakrije cilja.

sem

Zadavite vojno
da se bodo žene mogle smehljati,
da se ne starajo neprestano
kot orožje, ki se stara.

Jaroslav Seifert

Center klubov OZN Slovenije Republiške konference ZSM Slovenije razpisuje nagradni, študijski, literarni, likovni in foto natečaj na temo:

1. MEDNARODNO LETO MLADINE — PROBLEMI IN PERSPEKTIVE MLADIH
2. JAZ IN JEDRSKA VOJNA

1. Tema je posvečena mednarodnemu letu mladine — 1985. Z vašimi prispevki boste lahko pripomogli k spoznavanju in razreševanju problemov in perspektiv mladih pri nas in v svetu.

2. V tej temi izrazite svoje poglede na jedrsko vojno, katere nevarnost nas vsak trenutek ogroža.

Svoje prispevke, ki naj bodo primerno označeni, pošljite na naslov:

Center klubov OZN, Republiške konference ZSMS, Cankarjeva 1/II, p.p. 210, 61006 Ljubljana, najkasneje do 30. aprila 1985!

Prispevke, ki lahko obsegajo tudi posamezni del natečaja, bo pregledala komisija centra klubov OZN in izbrala najboljše. Priznanje in nagrade zanje bomo podelili v oktobru 1985 v okviru prireditve ob Dnevu OZN. Dodatne informacije lahko dobite na Centru klubov OZN po telefonu 061 219-943.

»ZA MIR IN ENAKOPRAVNO SODELOVANJE MED NARODI!«

Center klubov OZN Slovenije Republiške konference ZSM Slovenije razpisuje nagradni natečaj za eseje v šolskem letu 1984/1985 na temo

ČESA OZN NE ZMORE — OB 40. LETNICI OZN

Natečaj za eseje je namenjen srednješolcem, študentom in mladim delavcem, ki jih navedena tema zanima in se z njo resneje ukvarjajo. Eseji naj bi pokazali predvsem težave OZN pri reševanju določenih problemov, kjer se je OZN izkazala kot nemočna.

Prispevke na natečaj pošljite na Center klubov OZN Republiške konference ZSMS, Cankarjeva 1/II, p.p. 210, 61001 Ljubljana najkasneje do 30. aprila 1985!

Prispevke z navedbo višin točnih naslovov in seznama virov bo pregledala komisija Centra klubov OZN, priznanja in nagrade najboljšim pa bodo podeljena v okviru prireditve ob dnevu OZN, oktobra 1985. Vse dodatne informacije lahko dobite na Centru klubov OZN, po telefonu 061 219-943.

»ZA MIR IN ENAKOPRAVNO SODELOVANJE MED NARODI!«

V zadnji številki vašega lista ste brez moje vednosti in privoljenja objavili izbor in okrajšavo od »nekaj mojega«. Rad bi tistemu objavljenemu dodal naslednje.

V spisku Kaj je kaos sem napačno sklepal, da ima ta beseda, ki je grškega izvora, dva korena. V resnici ima beseda kaos samo en koren, in sicer ka. Ka je v klasičnih jezikih končnica ženskih samostalnikov. Končnica besede pa je ravno tako kot končnica telesa, torej spolni organi. Kaj torej pomeni ženske spolne organe in besedica kaos (os je namreč samo končnica te besede, ne pa koren!) pomeni isto kot latinska beseda »mater-ia« (snov). Kaos torej pomeni materijo, za razliko od duha, ki je nasprotje materije. Rad bi dodal, da ženska ni manjvredna kot moški, samo drugačna je. Kitajci razlikujejo dve bitnosti: Tao in Ming, ženski element in moški element. Sinteza teh dveh elementov predstavlja novo bitnost: CORPUS. Toda ravno tako kot ima Materija svoje nasprotje, Duha, ravno tako eksistira tudi nasprotje Sinteze, Anti-Sinteza: DEUS. Vsega skupaj so torej Štirje:

1. Materija
2. Duh
3. Corpus
4. Deus.

V svojem pismu (ki ste ga tudi skrajšanega objavili) naslovljenem na »gospoda psihiatra«, sem rekel, da je moja usoda taka, da moram biti trpin, hlapec in suženj pod nadvlado psihiatrov. Res je namreč, da več kot tretje stopnje ne morem doseči. Toda zame je že to zelo velik dosežek, da sem sploh v norišnico prišel; drugi intelektualci namreč še v norišnico ne pridejo. Jaz se imenujem »slutnja bodočnosti«. Kot piše v knjigah pod imenom Srečka Kosočela, tam so pomembne božje besede, bo na zemljo prišel Bog v bodočnosti. Jaz sem slutnja bodočnosti, Predhodnik Boga, Znanilec drugega Kristusovega prihoda na zemljo. Jaz ne morem premagati psihiatrije, toda za menoj bo prišel močnejši, ki bo premagal tudi psihiatre in psihiatrijo. Zame pa je že to veliki dosežek, da sem sploh prišel v norišnico, drugi intelektualci še to ne dosežejo. Jaz sem srednik med Kristusom in intelektualci sveta. Višji od intelektualcev pa nižji od Kristusa. Kristus namreč ni bil samo intelektualec, ampak tudi trpin na križu. In nato Bog v nebesih. On je dosegel vse štiri stopnje, jaz pa tri:

1. Atlet
2. Pesnik
3. Patiens Divinus.

Dolga leta sem neizmerno trpel, pa tudi delal načrte in mislil, kako bom od mrtvih vstal. Toda izkazalo se je, da s tem ne bo nič (ker časi krščanske Cerkve še niso dopolnjeni). Lahko pa rečem, da je zame že to velik dosežek, da sem sploh v norišnico prišel. Torej pričakujmo Boga, ki bo prišel. Slutnja bodočnosti gre mimo nas!

Napisal Homo Sapiens
Ivan Kranjc

ATENŠQNI

TI, KI TEMO DUHA S KARIKATURO RAZSVETLJUJES
TI, KI SI NAPREDNI VERI RAČUNALNIŠKI GRAFIKI ZAPISAL
TI, KI RAZVNETO FANTAZIJA TI V STRIPU PLEŠE
TI, KI SANJAŠ SVOJO SLAVO IN TRINGELT ZRAVEN
VSI VI, DUHOVI NEMIRNI, RAZBRZDANI
POSTANITE NAŠI KOOPERANTII

KMETIJSKA ZADRUGA
TRIBUNA

RAZPIS NATEČAJA

Marksistični center Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani razpisuje natečaj za izdelavo osnutkov plakata na temo »1984«. Natečaja se lahko praviloma udeležijo študenti oziroma učenci:

- Akademije za likovno umetnost
- Fakultete za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo, VTOZD Arhitektura
- Srednje šole za oblikovanje in fotografijo.

Udeleženci naj bi oblikovali osebno doživeto, likovno, vendar močno komunikativno sporočilo o planetarnih in individualnih razsežnostih protislovij, v katere je ujet planet v letu 1984. To delo naj bi jim sprostilo fantazijo, jih ustvarjalno povežalo s tradicijo naprednega političnega plakata in jim obenem omogočilo, da se izrazijo v likovni govorici postmodernistične senzibilnosti.

Na natečaj naj udeleženci pošljejo enega ali več osnutkov svobodne likovne interpretacije razpisane teme. Osnutki naj bodo izdelani na formatu 100x70 cm v poljubni izrazni tehniki (risba, grafika, lepljenka, fotografija, fotomontaža ipd.) in jih ni potrebno dodatno pisno pojasnjevati. Pri pripravi osnutkov velja upoštevati nezahtevno pripravo tiska oziroma enostavno izvedbo plakata. Osnutki naj bodo podpisani in naslovljeni.

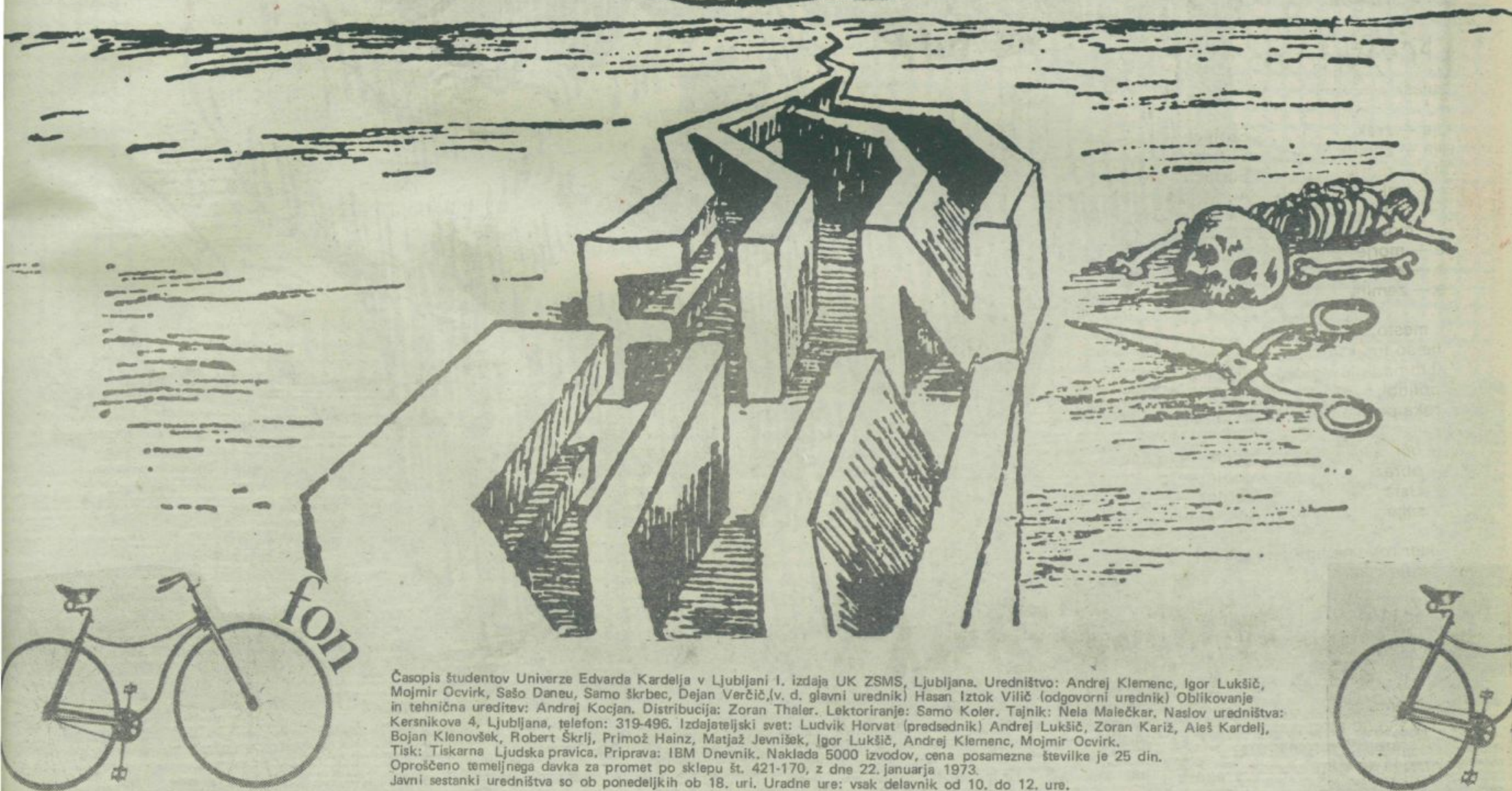
Osnutke plakatov bo ocenila strokovna komisija v sestavi:

- dr. Tomaž Brejc, prof. umetnostne zgodovine
- doc. Janez Koželj, dipl. inž. arh.
- Ranko Novak, dipl. inž. arh., grafični oblikovalec.

Strokovna komisija bo najboljši osnutek nagradila z izvedbo in na razstavi natečajnih sonutkov poleg tega posebej opredelila izbor najbolj uspešnih rešitev. Vsakemu prispevku bo praviloma dodelila odškodnino za materialne stroške v višini 1500,00 din. Komisija bo svojo presojo javno pojasnila na okrogli mizi ob otvoritvi razstave.

Natečaj se začne z razpisom 2. novembra 1984 in traja do 10. decembra 1984, ko bo ob 14.00 uri zadnji možni rok predaje osnutkov. Do tega roka sprejema natečajne prispevke Marksistični center Univerze Edvarda Kardelja, 61000 Ljubljana, Trg osvoboditve II (visoko pritličje, soba št. 20) osebno ali po pošti. Ocenjevalna komisija bo opravila presojo v tednu dni po zaključku natečaja; datum in kraj razstave natečajnih osnutkov bosta določena posebej.

Ljubljana, 29. oktobra 1984

Časopis študentov Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani 1. izdaja UK ZSMS, Ljubljana. Uredništvo: Andrej Klemenc, Igor Lukšič, Mojmir Ocvirk, Sašo Daneu, Samo škrbec, Dejan Verčič (v. d. glavn. urednik) Hasan Iztok Vilič (odgovorni urednik) Oblikovanje in tehnična ureditev: Andrej Kocjan. Distribucija: Zoran Thaler. Lektoriranje: Samo Koler. Tajnik: Nela Malečkar. Naslov uredništva: Kersnikova 4, Ljubljana, telefon: 319-496. Izdajateljski svet: Ludvik Horvat (predsednik) Andrej Lukšič, Zoran Kariž, Aleš Kardelj, Bojan Klenovšek, Robert Škrlič, Primož Hainz, Matjaž Jevnišek, Igor Lukšič, Andrej Klemenc, Mojmir Ocvirk. Tisk: Tiskarna Ljudska pravica. Priprava: IBM Dnevnik. Naklada 5000 izvodov, cena posamezne številke je 25 din. Oproščeno temeljnega davka za promet po sklepu št. 421-170, z dne 22. januarja 1973. Javni sestanki uredništva so ob ponedeljkih ob 18. uri. Uradne ure: vsak delavnik od 10. do 12. ure.

Aforizmi

Za nekatere se je zgodovina končala 1945. leta,
za druge 1948. leta,
za tretje 1954. leta,
za četrte 1966. leta,
za pete 1968. leta in tako dalje.
Kako se bo končala naša zgodovina?

Pridejo od zunaj in nam ukazujejo,
kaj in kako moramo narediti.
A mi imamo samostojno pot v komunizem.

Živeli ste nad realnim nivojem naših možnosti,
zdaj boste živeli pod nivojem vaših življenskih možnosti.

Tako bomo živeli,
če ne bo drugače predpisano.
Vsi vi ste krivi
in zapomnite si,
da ste krivi zato, ker ste živi.
Kdor je živ, je kriv —
jugoslovanska formula
za določanje odgovornosti.

Gligor A.

P. S.
Živelo bratstvo in enotnost
vseh naših dolgov

